

VIDES PĀRSKATS

**ALSUNGAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS
STRATĒGIJAI**

UN ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAI

**PROJEKTS
ALSUNGA, 2015**

SATURS

1. IEVADS	5
2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU MĒRĶIS UN SATURS	6
3. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN SATURS	9
4. VIDES STĀVOKLIS UN PROBLĒMAS ALSUNGAS NOVADĀ	12
4.1. ĢEOLOĢISKĀ UZBŪVE UN RELJEFS.....	12
4.2. DERĪGIE IZRAKTEŅI	13
4.3. AUGSNES	14
4.4. KLIMATS	15
4.5. ŪDEŅI	17
4.6. MEŽI	21
4.7. AINAVAS	25
4.8. DABAS MANTOJUMS	28
4.9. INŽENIERTEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA.....	30
4.10. VIDES KVALITĀTE UN RISKA FAKTORI	33
5. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	36
5.1. STARPTAUTISKĀS KONVENCIJAS.....	36
5.2. EIROPAS KOPIENAS DIREKTĪVAS, KONVENCIJAS UN STRATĒĢIJAS.....	39
5.3. NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	42
6. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU BŪTISKO IETEKMJU UZ VIDI TERITORIJAS	45
7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU RISINĀJUMI UN TO IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	46
7.1. STRATĒĢISKIE UZSTĀDĪJUMI	46
7.2. VIDĒJA TERMIŅA UZSTĀDĪJUMI UN RĪCĪBAS	50
8. ALTERNATĪVAS	69
9. RISINĀJUMI, LAI NOVĒRSTU VAI SAMAZINĀTU BŪTISKO IETEKMI UZ VIDI	70
10. PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	71
11. KOPSAVILKUMS	72

SAĪSINĀJUMI

ANO – Apvienoto Nāciju organizācija

AP – attīstības programma

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde

ĪADT – īpaši aizsargājamas dabas teritorijas

IAS – ilgtspējīgas attīstības stratēģija

NVO – nevalstiskās organizācijas

RVP – reģionālā vides pārvalde

SIVN – stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

UNESCO - Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija

VP – vides pārskats

VPVB – Vides aizsardzības valsts birojs

1. IEVADS

Šis Vides pārskats ir izstrādāts stratēģiskās uz vidi ietekmes novērtējuma procedūras ietvaros par šādiem dokumentiem:

- Alsungas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (IAS) līdz 2030.gadam;
- Alsungas novada attīstības programma (AP) 2015.-2020.gadam.

Alsungas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka pašvaldības vēlamo attīstību ilgtermiņā.

Dokuments ietver:

- pašreizējās situācijas izvērtējumu, norādot būtiskākās tendences un izaicinājumus novada attīstībai;
- stratēģisko daļu - vīziju un pašvaldības ekonomisko specializāciju, stratēģiskos mērķus un ilgtermiņa prioritātes;
- telpiskās attīstības perspektīvu, kas atspoguļo nozīmīgākās esošos telpiskās struktūras elementus un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas.

Alsungas novada attīstības programma ir vidējā termiņa plānošanas dokuments 2015. – 2020.gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus mērķu sasniegšanai.

Šāda veida plānošanas dokumentiem, atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai, nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, kas analizētu plānoto darbību iespējamo ietekmi uz vidi nākotnē. Šis Vides pārskats ir dokuments, kurā tiek atspoguļota informācija, kas iegūta stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību un kārtību nosaka LR likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru Kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Vides pārskatā iekļauta informācija un pieejamo datu analīze atbilstoši prasībām un detalizācijas līmenim, ko nosaka minētie normatīvie akti un Vides pārraudzības valsts birojs.

Vides pārskatā tiek Alsungas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas atbilstība izvirzītajiem starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības politikas dokumentiem un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU MĒRĶIS UN SATURS

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. Šādas stratēģijas ietvaru nosaka Teritorijas attīstības plānošanas likums un ar to saistītie normatīvie akti.

Alsungas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija sastāv no šādām galvenajām sadaļām:

- Novada vizītkarte, kurā sniegta pamatinformācija par novada teritoriju;
- Pašreizējās situācijas izvērtējums, kas ietver koncentrētu informāciju šādos tematiskajos “blokos”:
 - Iedzīvotāji.
 - Nodarbinātība.
 - Uzņēmējdarbība.
 - Transports un sasniedzamība.
 - Izglītība, sports un jaunatne.
 - Kultūrvide un tūrisms.
 - Pakalpojumi, veselība un sabiedriskā kārtība.
 - Komunālā saimniecība.
 - Vide.
- Attīstības vīzija, kurā sniegts nākotnes redzējums ar tā skaidrojumu un iezīmētas galvenās ilgtermiņā atbalstāmās un neatbalstāmās darbības.
- Stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes, nosakot trīs mērķus un sešas tiem pakārtotās prioritātes, kā arī vienu horizontālo prioritāti
- Ekonomiskā specializācija, iezīmējot četrus galvenos ekonomiskās attīstības virzienus.

- Telpiskās attīstības perspektīva, izvirzot četrus galvenos telpiskās attīstības virzienus, kā arī grafiski un tekstā parādot un aprakstot novada perspektīvo funkcionāli telpisko struktūru, apdzīvojamā struktūru un pakalpojumu izvietojumu, tehnisko infrastruktūru, dabas teritoriju telpisko struktūru, kā arī kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgās teritorijas.
- Sadarbības saites ar kaimiņu pašvaldībām, izdalot 10 sadarbības jomas.
- Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas monitorings, nosakot vispārējos uzraudzības rādītājus, kā arī rādītājus katram stratēģiskajam mērķim.
- Pielikumi, kuros ietverta IAS sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem un atspoguļota sabiedrības līdzdalība attīstības plānošanas procesā.

Attīstības programma

Attīstības programma ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums pašvaldības attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai.

Alsungas novada attīstības programma sastāv no trim daļām:

- Pašreizējās situācijas raksturojums un SVID analīze. Pašreizējās situācijas raksturojumā iekļautas šādas tematiskās sadaļas:
 - Alsungas novada vispārējs raksturojums.
 - Dabas resursi.
 - Vides kvalitāte.
 - Iedzīvotāji.
 - Uzņēmējdarbības vide.
 - Kultūrvide un tūrisms.
 - Tehniskā infrastruktūra.
 - Jaunatne un sports.

- Publiskā pārvalde un pakalpojumi .
- Stratēģiskā daļa, kurā ietverti:
 - Novada vizītkarte.
 - Specializācija.
 - Sasaiste ar hierarhiski augstākiem attīstības plānošanas dokumentiem.
 - Stratēģiskie uzstādījumi, t.sk. vīzija, stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes, kā arī rīcības virzieni un uzdevumi.

Attīstības programmā ietverta arī tās īstenošanas un uzraudzības plāns, nosakot vidējā termiņā sasniedzamos rādītājus.

3. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA UN SATURS

Vides pārskata nozīme

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) ir process, kura mērķis ir uzlabot nozares politikas, politikas plāna, rīcības programmas, kā arī citu nacionālo, reģionālo un vietējo stratēģisko plānošanas dokumentu un normatīvo aktu kvalitāti, vērtējot šo dokumentu iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot to īstenošanas negatīvās ietekmes. Šis process ir vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties politikas plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, un kā tās ietekmēs dabas kapitālu – resursus un pakalpojumus. SIVN ir veicams plānu un programmu sagatavošanās posmā un tā nepieciešamību un procesu nosaka starptautiskā un nacionālā likumdošana.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot, ka vides vērtības tiek atbilstoši iestrādātas Alsungas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un attīstības programmā. SIVN vispārīgie uzdevumi ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi dokumenta ieviešanas gadījumā.

Vides pārskata sagatavošana ir būtiska stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procesa sastāvdaļa, tā izstrādes procedūra un saturs atbilst Ministru Kabineta noteikumu Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (2004.03.23.) prasībām. Vides pārskats izstrādāts un publiski apspriests vienlaikus ar minēto Alsungas novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem.

Vides pārskata projekta izstrādes procedūra un metodes

1. Alsungas novada pašvaldība pēc konsultācijām ar vides institūcijām iesniedza Vides pārraudzības valsts birojā iesniegumu par IAS un AP izstrādes uzsākšanu.
2. Birojs pieņēma 17.03.2015. lēmumu Nr. 10 par SIVN procedūras piemērošanu un informēja sabiedrību par lēmumu, kā arī par SIVN piemērošanas iemesliem.
3. Tika sagatavots Vides pārskata projekts par Alsungas novada attīstības programmas 2015.-2020.gadam un Alsungas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam. 1. redakciju.

4. No 30.04.2015. līdz 09.06.2015. tiek organizēta plānošanas dokumentu un vides pārskata sabiedriskā apspriešana.

5. Pēc sabiedrības un ieinteresēto institūciju komentāru un ierosinājumu saņemšanas, tiks veikta plānošanas dokumentu redakcijas un vides pārskata projekta pilnveidošana.

6. Pilnveidotais vides pārskata projekts tiks iesniegts Vides pārraudzības valsts birojam izvērtēšanai.

Vides pārskata izstrādei izmantoti starptautiskie un nacionālie vides politikas dokumenti, nosakot atbilstību vides aizsardzības starptautiskajiem un nacionālajiem mērķiem.

Vides pārskata sagatavošanas ietvaros izvērtēta spēkā esošo plānošanas dokumentu vides sektora mērķu un uzdevumu izpilde, to atbilstība pašreizējai situācijai, kā arī starptautiskajiem un nacionālajiem mērķiem un ieteikumi

Metodoloģiski stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tika veikts šādā loģiskajā secībā:

- Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā kā galvenās indikatoru grupas (analīzes sektori) tika izvēlēti:
 - Gaisa kvalitāte;
 - Ūdens un augsnes kvalitāte;
 - Bioloģiskā daudzveidība;
 - Vides veselība;
 - Kultūrvide un ainavas.
- Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros tika izvērtētas šādas ietekmju grupas:
 - Tiešās un netiešās ietekmes
 - Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes
 - Pastāvīgās ietekmes
 - Kumulatīvās ietekmes.

Vides pārskata struktūra

Vides pārskats sastāv no šādām daļām:

- Plānošanas dokumentu mērķis un saturs.
- Vides pārskata sagatavošanas procedūra un saturs.
- Vides stāvoklis un problēmas Alsungas novadā.
- Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi.
- Teritorijas plānošanas dokumentu būtisko ietekmju uz vidi teritorijas.
- Plānošanas dokumentu risinājumi un to ietekmes vērtējums.
- Alternatīvas.
- Risinājumi, lai novērstu vai samazinātu būtisko ietekmi uz vidi.
- Priekšlikumi attīstības programmas ietekmes uz vidi monitoringam.
- Kopsavilkums.

Vides pārskatā iekļautā informācija atbilst Ministru Kabineta noteikumu Nr. 157 8. punktā noteiktajām prasībām.

4. VIDES STĀVOKLIS UN PROBLĒMAS ALSUNGAS NOVADĀ

4.1. Ģeoloģiskā uzbūve un reljefs

Alsungas novada teritorijas ģeoloģiskais griezum sastāv no kristāliskā pamatklintāja un platformsegas. Kristālisko pamatklintāju veido prekembrija (arhaja un proterozoja) vecuma ieži: stipri deformēti granīti, gneisi, gabro un kristāliskie slānekļi. Nogulumiežu sega sastāv no dažāda vecuma platformsegas nogulumiežu slāņkopas, kuru galvenokārt veido kembrija, ordovika, silūra un devona vecuma ieži. Seno pamatiežu virsmu pārsedz kvartāra nogulumu sega.

Rietumkursas augstienes un Piejūras zemienes reljefs sadala Alsungas pagastu divās daļās.

Alsungas pagasta ZA un DA daļas teritorijas aizņem Rietumkursas augstienes Z daļā Kurmāles pauguraini. Teritorijai raksturīgs saposmots reljefs: dominē sīkpauguraines un vidēji augsti pauguri, kā arī paugurgrēdas, ko veido pamatmorēnas, fluvioglaciālie un limnoglaciālie nogulumi.

Alsungas pagasta ZR un DR daļas atrodas Piejūras zemienes Piemares līdzenuma A daļā. Teritorijā dominē plakans līdzenums, ko veido Baltijas ledus ezera smilšainais un Užavas palieņu līdzenums. Ģeoloģisko griezumu veido bieza smalku smilšu vai aleirītisku smilšu slāņkopa ar aleirītu un morēnas smilšmāla starpslāņiem.

Kvartāra nogulumus veido augšpleistocēna fluvioglaciālie nogulumi (smilts, grants un oļi) un glacigēnie nogulumi (morēnas mālsmilts un smilšmāls). Pamatiežu slāni veido Augšdevona gaujas un amatas svītas nogulumi, D daļā – pļaviņu un salaspils svīta.

Alsungas novada teritorijā Rietumkursas augstienes reljefs pāriet Piejūras zemienē, uz rietumiem no Alsungas - jūras senkrasta kāple. Augstākais punkts ir uz robežas ar Kuldīgas novada Ēdoles pagastu – Kaušu kalns (87,2 m). Senais jūras stāvkrasts ir neizmantojams tūrisma potenciāls.

Priekšnoteikumi novada attīstībai:

Reljefa saposmojums ietekmē ainavu daudzveidību, kas ir viens no Alsungas novada tūrisma un rekreācijas resursiem.

Reljefa īpatnības visvairāk ietekmē lauksaimniecisko darbību, sekmējot vai kavējot noteiktu lauksaimniecības sektoru attīstību. Reljefa saposmojums,

nogāžu slīpums un garums un ar tiem saistītā augsnes ūdens erozija nosaka audzējamo kultūraugu veidus, to audzēšanas tehnoloģiskos risinājumus, sējumu platību struktūru, kā arī lauksaimniecības zemju transformācijas nepieciešamību.

4.2. Derīgie izrakteņi

Ekonomiski svarīgs resurss Alsungas pašvaldībai ir derīgie izrakteņi – novadā derīgo izrakteņu ieguves teritorijas aizņem 22 ha jeb 0,12% no kopējās teritorijas.

Derīgie izrakteņi ir saistīti ar kvartāra nogulumiem. No derīgajiem izrakteņiem novadā visvairāk ir smilts (četri karjeri) un grants (četri karjeri). Tā kā smilts un grants ir vienas no galvenajām celtniecības materiālu izejvielām, to ieguve un pārstrāde varētu nest lielus ieņēmumus. Kopējie smilts un grants krājumi novadā novērtēti 846,5372 milj.m³.

Smilts

Alsungas novadā atrodas 4 smilts karjeri:

- Boniņu karjers;
- Zvaguļu karjers
- Tiesas kalna karjers;
- Pinnes karjers

Smilts-Grants

Alsungas novadā atrodas 4 smilts-grants karjeri:

- Lejaspidiltu karjers;
- Melderu karjers (Augšpidilti);
- Grašu karjers;
- Beķeru karjers.

Kūdra

Kūdras krājumi Alsungas novadā ir novērtēti ar 1890 tūkst.t. Salīdzinoši lielas platības novadā aizņem purva augsnes, kuru mehānisko sastāvu veido kūdra

ar kopējo platību - 470,91 ha, taču pašreiz netiek apsaimniekotas, jo kūdras ieguve ir tehniski dārgs un laikietilpīgs process. Tā ir laba bāze piena un gaļas lopkopības attīstībai. Bijušā kūdras ieguves vieta - Tīrlauku purvs tiek izmantots lielogu dzērveņu audzēšanai.

Priekšnoteikumi novada attīstībai un ietekme uz vidi:

Novadā ir nozīmīgas smilts, grants un kūdras iegulas un, plānojot teritorijas attīstību, jāreķinās, ar to ieguvī nākotnē. Nepieciešams izvērtēt ietekmi uz vidi atbilstoši normatīviem, it īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tuvumā un ainaviski vērtīgās teritorijās. Jāņem vērā, ka derīgo izrakteņu ieguve īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tuvumā var ilgtermiņā izmainīt hidroloģisko režīmu šajās teritorijās, kas var būtiski ietekmēt bioloģisko daudzveidību.

4.3. Augsnes

Alsungas novada augšņu sastāvs un kvalitāte galvenokārt ietekmē lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās darbības iespējas. Alsungas novada augšņu cilmieži ir dažādi ledus laikmeta un pēclodus laikmeta nogulumi. Lauksaimnieciski intensīvi izmantojamās zemēs dominē smilts, smilšmāla un mālsmilts augsnes. Alsungas novadā dominē viegla sastāva augsnes (mālsmilts, smilts) – kopā 58,45%, taču nozīmīgu teritoriju aizņem arī smagāka mehāniskā sastāva augsnes (smilšmāls māls) – 34,12%. Starp augsnes tipiem dominē podzolaugsne (>50%), kā arī trūdainās velēnu glejotās un gleja augsnes¹.

Rietumkursas augstienē augsnes cilmieži veido morēnas (māls un smilšmāls), fluvio-glaciālie (smilts) un limnoglaciālie (smilts un māls) nogulumi. Nogulumu raksturs un reljefa saposmojums ir galvenais faktors, kas nosaka zemes lietojuma veidu struktūru. Tajās Rietumkursas augstienes teritorijās, kur dominē līdzens un lēzeni viļņots reljefs ar vidēji iekultivētām velēnu podzolaugsnēm un velēnu virspusēji glejotām augsnēm, sastopamas plašākās lauksaimniecībā izmantojamās zemes novadā.

Teritorijās, kur dominē smilts augsnes, liela uzmanība jāpievērš lopkopības attīstībai, jo smilts augsnes ielabošanai nepieciešams daudz organiskā mēslojuma. Tās ir piemērotas auzu un kartupeļu audzēšanai, kā arī

¹ pēc pārskata "Lauksaimniecības nozares attīstība. Nozares pārskats rajona plānojuma izstrādāšanai"

ieteicamas ganību izmantošanai. Alsungas novada teritorijās, kur dominē smilts un kūdras augsnes, ir potenciāli bīstamas vēja erozijas attīstībai. Novadam raksturīgs relatīvi liels mežainums, kam raksturīgas mazākas meža kontūras.

Viens no galvenajiem augsnes rādītājiem ir organisko vielu saturs. No organisko vielu satura augsnē ir atkarīgi augu barības vielu, augsnes absorbcijas spēja, augsnes fizikālās un bioloģiskās īpašības. Alsungas novadā 40-50% lauksaimniecības zemes slikti ir nodrošinātas ar organiskām vielām (mazāk par 2%). Skābo augšņu īpatsvars (pH <5,5) ir 21-30% lauksaimniecības zemēs.

Novadā pieaugusi neizmantoto LIZ platība. LIZ zemes tiek transformētas (galvenokārt uz meža zemēm).

Priekšnoteikumi novada attīstībai un ietekme uz vidi:

- Augšņu teritoriālā izplatība novada griezumā ir priekšnoteikums daudzveidīgas lauksaimniecības produkcijas ražošanai.
- Alsungas novada nepiesārņotās augsnes ir priekšnoteikums ekoloģiski tīras produkcijas ražošanai.
- Novada attīstības interesēs ir augšņu potenciāla optimāla izmantošana, uzlabojot augšņu auglību, izvēloties atbilstošu augu seku vai apmežojot lauksaimniecībai neizdevīgās teritorijas.

4.4. Klimats

Alsungas novads Latvijas agroklīmatiskajā rajonēšanā ietilpst mitrajā Kurzemes rajonā. Rietumkursas augstienē tiek izdalīts mēreni siltais apakšrajons.

Teritorijas klimatu nosaka reljefs un ģeogrāfiskais novietojums. Alsungas novads atrodas salīdzinoši tuvu Baltijas jūrai (~13 km), tāpēc teritorijā valda piejūras klimats. Klimatu nosaka Baltijas jūras tiešā ietekme. Piejūras klimatam raksturīgas samērā vēsas vasaras un siltas ziemas, kā arī stipri vēji pavasaros un rudenos. Vasarā gaisa temperatūra ir nedaudz zemāka, bet ziemā – augstāka nekā caurmērā vidējā Latvijas platuma grādos. Gada vidējā gaisa temperatūra aptuveni +6⁰ C, janvāra +4⁰ C, jūlija +16,5⁰ C, kopējais nokrišņu daudzums ir apmēram 800 mm gadā. Tāpat kā visā Kurzemē, arī Alsungas novadā dominē rietumu, dienvidrietumu vēji.

Klimata galvenās pazīmes:

- Paaugstināts gaisa mitrums (mitruma koeficients 1,3-1,6);
- Pakāpeniska ziemas gaisa temperatūras samazināšanās virzienā no R uz A;
- Paaugstināts nokrišņu daudzums, it īpaši Z daļā ~ 800 mm/gadā;
- Sniega segas vidējais biezums 10-15 cm;
- Lielāka intensīvu nokrišņu, pērkona negaisa, miglas un atkalas atkārtotamība;
- Paaugstināta apmāksnās pakāpe (ziemas mēnešos 60-80%, vasarā~40%).

Priekšnoteikumi novada attīstībai un ietekme uz vidi:

- Lielais nokrišņu daudzums, kā arī to nevienmērīgais sadalījums kā gada griezumā, tā arī pa gadiem, ir viens no priekšnosacījumiem, ka lielākajā novada daļā stabilas ražas var iegūt tikai meliorētos tīrumos un pļavās.
- Klimatiskie apstākļi ir labs priekšnoteikums lauksaimniecības attīstībai novadā.
- Novadā ir labvēlīgi apstākļi augļkopības un dārzkopības attīstībai.
- Klimatiskie apstākļi ietekmē tūrisma un rekreācijas aktivitāšu sezonālo raksturu.

Atjaunojamie energoresursi

Galvenie atjaunojamie energoresursi Latvijā ir hidroresursi un biomasas (lauksaimniecības kultūras, piemēram, rapsis, graudaugi, cukurbietes, un koksne), mazākā mērā – vēja enerģija, biogāze un salmi. Šo resursu potenciāls nav pilnībā izmantots.

Tuvākajos gados Latvijai ir jānodrošina atjaunojamo energoresursu īpatsvara pieaugums saražotās elektroenerģijas īpatsvara kopējā elektroenerģijas patēriņa bilancē. Kā viens no prioritārās attīstības virzieniem šī mērķa sasniegšanai tiek minēta vēja enerģijas izmantošana.

Latvijā vēja enerģijas potenciāls vislielākais ir Baltijas jūras piekrastes teritorijās. Latvijas teritorijas iekšienē labvēlīgi vēja enerģijai ir tikai tie rajoni, kur vējš veidojas reljefa paaugstinājuma rezultātā. Pēc Latvijas vēja

enerģētikas asociācijas veiktajiem pētījumiem, secināts, ka vislabvēlīgākie rajoni vēja parku celtniecībai ir Kurzemes piekraste un Kurzemes augstienes dominējošie augstumi ar pacēlumu no 80 m un vairāk.

Vēja resursi ir viens no izmantojamiem atjaunojamiem dabas resursiem. Tas ir ekoloģiski tīrs enerģijas veids, turklāt vēja potenciāls ir liels. Vēja intensitāte ir diezgan laba vairākos apgabalos – jūras tuvumā Kurzemes piekrastē, līdz ar to arī Alsungā. Valdošie ir vēji ar dienviņu sastāvdaļu, lielākais vēja ātrums – vidēji 4-7m/s ir rudens un ziemas periodā, mazākais – vasarā 2-5 m/s. Jau gandrīz 10 gadus Alsungā darbojas vēja elektrostacijas, kas pieder Vācijas un Latvijas kopuzņēmumam. Kopumā tās ir 12 vēja elektrostacijas – astoņas atrodas Reģu parkā, divas pie Būcmaņciema, vēl divas pie mājām „Vanagi”. Saražotā elektroenerģija tiek pārdota AS „Latvenergo”.

Plānojot vēja elektrostaciju izvietojumu, jāņem vērā ietekme uz ainavu un vidi. Tika veikts pētījums, lai noskaidrotu dabas aizsardzības un vēja enerģētikas potenciāli augstākā konflikta riska zonas, kurās vēja elektrostaciju un to parku izvietojuma nav pieļaujama. Ap šīm dabas teritorijām tika izdalītas buferjoslas (2 km zonā ap Natura 2000 un putniem nozīmīgajām vietām un migrējošo ūdensputnu pulcēšanās vietām; 100 m-1 km joslas ap neaizsargātām teritorijām ar augstu nozīmi ligzdojošajiem vai migrējošajiem putniem – purviem, mitrājiem, mazpārveidotām pļavām u.c.), kurās katram vēja elektrostaciju plānam ieteicams veikt rūpīgu izvērtējumu attiecībā uz to iespējamo ietekmi uz ĪADT, īpaši aizsargājamiem biotopiem un īpaši aizsargājamo dzīvnieku populācijām².

Alsungā uz Kauliņas upes izveidots mazais HES –Alsungas HES, jauda 110 kW.

4.5. Ūdeņi

Pazemes ūdeņi

Alsungas novads ir labi nodrošināts ar pazemes ūdeņu resursiem, un patērētais daudzums veido nelielu daļu no atjaunojamajiem resursiem. Tā kā pazemes ūdeņu kvalitāte ir ievērojami augstāka nekā apkārtesošo ūdeņu

² pēc projekta “Vēja enerģētisko iekārtu attīstības zonu identifikācija un ietekmi samazinošo pasākumu izstrāde” materiāliem, Vides projekti, 2006.g. Apskatītas tikai konfliktsituācijas no ornitoloģiskā viedokļa, taču nav skatīta ietekme uz ainavu, apdzīvotajām vietām u.c. aspekti. Tādēļ, izstrādājot plānošanas dokumentus un izvērtējot konkrētas attīstības ieceres un projektus, būtu nepieciešams izvērtēt arī to ietekmi uz ainavu un vides veselību

kvalitāte, to lieto gan kā dzeramo ūdeni, gan lauksaimniecības un ražošanas vajadzībām.

Alsungas novads ietilpst D1 pazemes ūdensobjekta teritorijā. Aktīvās ūdens apmaiņas zonas biezums sasniedz 70 m teritorijas Z daļā, bet D daļā -395 m. Ūdensapgādē izmantojamie saldūdeņi teritorijā izplatīti kvartāra un Devona ūdens saturošos nogulumos. No zemāk iegulošās sāļūdeņu zonas izolē Narvas svītas vidēji 150 m biezi ūdeni vāji caurlaidīgi nogulumi (domerīts, māls). Alsungas novadā ir augsts gruntsūdens līmenis – 0-1 m no zemes virsas.

Ūdens apgādē izmantojamie horizonti:

- Vidus – Augšdevona Arukilas – Amatas komplekss; galvenais apgādes avots novadā kopumā (max biezums 33 m; virsmas dziļums no 7 līdz 153 m; horizonta caurplūdes koeficients 66-257 m²/d; urbumu debiti vidēji 170 m³/d);
- Kvartāra gruntsūdeņu horizonts; galvenokārt izmanto mazo apdzīvoto vietu un zemnieku saimniecību apgādē (max biezums līdz 10 m; virsmas dziļums no 1 līdz 10 m; horizonta caurplūdes koeficients 72-354 m²/d; urbumu debiti līdz 50 m³/d) 3. .

Alsungas novada Z un R daļā pazemes ūdeņi ir ar zemu piesārņojuma risku (artēzisko ūdeņu augšupejošās plūsmas apgabali), A, D un vidusdaļā ir zonas ar vidēju piesārņojuma risku (artēzisko ūdeņu tranzīta zonas)⁴.

Priekšnoteikumi novada attīstībai un ietekme uz vidi:

- Alsungas novada galveno ūdensapgādes horizontu izplatība un to aizsargātība (ar aleirītu slāni) neierobežo tautsaimniecības nozaru teritoriālo attīstību. Visaizsargātākais dzeramā ūdens avots novadā ir augšdevona komplekss.
- Novadā nav būtisku konfliktu starp pazemes ūdens izmantošanu un tautsaimniecības sektoriem.
- Ūdens apgāde novadā balstās uz devona ūdens kompleksiem. Fluvioglaciālie, smilts – grants – oļu, nogulumi, kur tie ir izplatīti, tiek izmantoti lauku apvidos zemnieku vietējai ūdens apgādei, ja devona

³ pēc "Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna 2010.-2015.gadam

⁴ pēc "Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna 2010.-2015.gadam

horizontu izmantošana ir pārāk dārga. Patlaban nav nepieciešams mainīt esošo ūdens apgādes veidu.

Virszemes ūdeņi

Pēc upju noteces baseiniem Alsungas novada upes pieder pie Baltijas jūras baseina. Alsungas novadā Baltijas jūras noteces baseina hidrogrāfisko tīklu veido Rīvas un Užavas upju baseini.

Alsungas novada upes:

- Užava V025- atrodas novada vidusdaļā. Upes garums 67 km, sateces baseina daļas platība 601 km² (Alsungas novadā - 177,31 km²), notece 300 mm/gadā, caurplūdums 5,71 m³/s. Užavas upe gandrīz visā garumā ir regulēta un upes baseins plaši meliorēts. Esošā situācijā ir nepieciešama Užavas upes tīrīšana no aizaugumiem un krūmājiem. Užavas baseinā ieplūst Tērandes, Vankas, Kauliņas un Mārgavas upes. Užava ir lašveidīgo zivju ūdeņi, atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (dabas liegums „Užavas augštece”), peldvietu ūdeņi. Hidromorfoloģiskā ietekme -Valsts nozīmes virszemes ūdensteču regulējumi. Vides kvalitātes mērķis – augsta kvalitāte 2015.gadā. Virszemes ūdensobjekta ekoloģiskā kvalitāte – augsta. Ekoloģiskais tips -4. kvalitāte/potenciāls -1. Užavai ir plūdu apdraudējums. Samērā garā posmā jūras uzplūdi var ietekmēt Užavas upes ūdens līmeņus. Pagājušā gadsimta sešdesmitajos gados ar drenāžas un grāvju tīklu ir nosusinātas plašas Užvas palienes zemes, kas ar aizsargdambjiem gar upi tiek aizsargātas no augstajiem palu ūdenslīmeņiem un jūras uzplūdiem⁵.
- Kauliņa — Užavas labā krasta pieteka, atrodas novada vidusdaļā. Garums — 26 km, baseins — 84 km², kritums — 67 m.
- Mārgava (Margava) - Užavas labā krasta pieteka, atrodas novada vidusdaļā
- Vanka - Užavas labā krasta pieteka, atrodas novada Z daļā

Alsungas novadā ir lielākās Baltijas jūras noteces baseina ūdenstilpes – Zvirgzdu un Kukšu ezeri. Alsungas novadā dominē glaciālas izcelsmes ezeri.

⁵ pēc “Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna 2010.-2015.gadam”

Ezeri atrodas starppauguru ieplakās un ielejveida pazeminājumos. Pēc platības tie ir nelieli, un to izvietojums ir nevienmērīgs. Tie lielākoties ir eitrofi un līdz ar to pakāpeniski aizaug.

Alsungas novada ezeri:

- Zvirgzdu ezers E011 (74 ha) atrodas novada D daļā. Spoguļvirsmas platība 0,75 km² (Alsungas novadā - 0,71 km²), sateces baseina platība 5,6 km², ūdens apmaiņas periods 1,77 gadi. Ezers iekļauts peldvietu ūdeņu monitoringā. Vides kvalitātes mērķis – augsta kvalitāte 2015.gadā. Virszemes ūdensobjekta ekoloģiskā kvalitāte – laba. Ekoloģiskais tips -5. kvalitāte/potenciāls -2⁶. Zvirgzdu ezers pēc ezeru kvalitatīvām un hidroķīmiskām īpašībām varētu tikt pieskaitīts lašveidīgo (sīgas) ūdeņu kategorijai. Vienīgais parametrs, kas neatbilst šīs klases raksturojumam ir Zvirgzdu ezera virsmas platība. Pie Zvirgzdu ezera ir iecienītas apkārtējās teritorijas iedzīvotāju peldēšanās vietas. Intensīva to izmantošana rekreācijai, īpaši brīvdienās, ir radījušas zināmas problēmas, kas ir saistītas ar piekrastes piesārņojumu, jo peldvietas nav labiekārtotas. Peldvietu atbilstoša iekārtošana ir būtiska gan no vides aizsardzības, gan tūrisma attīstības viedokļa.
- Kukšu ezers (40 ha) atrodas novada DA daļā;
- Alsungas Dzirnavu ezers atrodas Alsungā uz Kauliņas upes. Alsungas Dzirnavezers ir uzpludināts dīķis un izmantojams rekreācijā – labiekārtojot makšķerēšanas vietas, laivu piestātnes un peldvietas.

Priekšnoteikumi novada attīstībai un ietekme uz vidi:

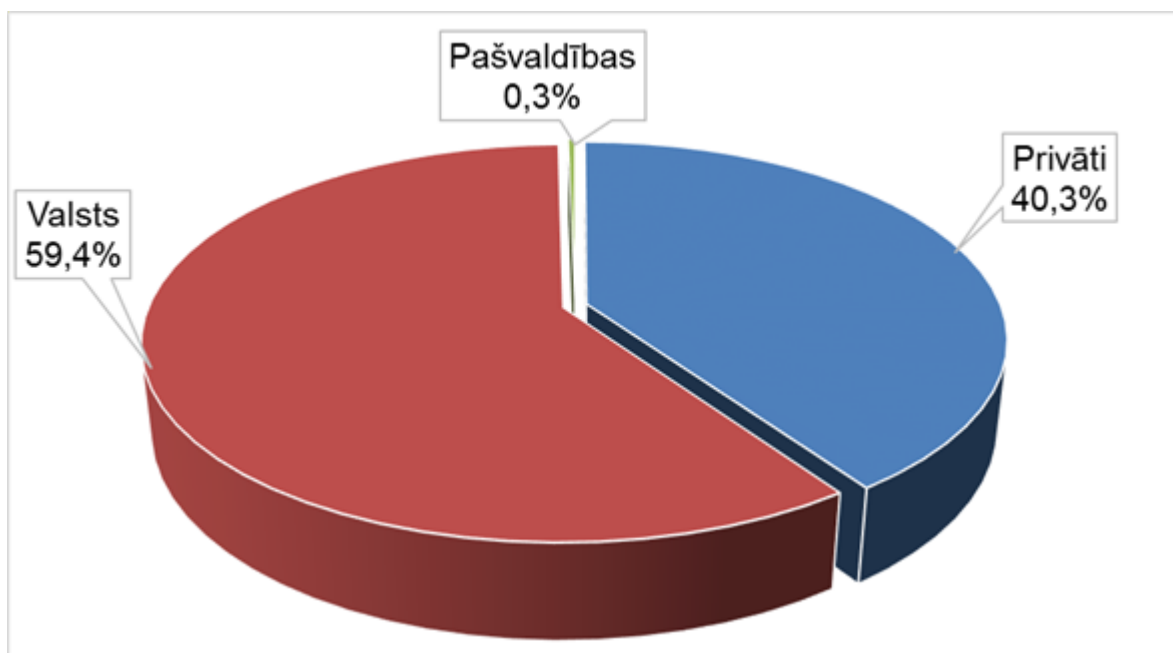
- Upes (Užava, Kauliņa, Vanka u.c.) un ezeri (Zvirgzdu, Kukšu) ir ainavas un dabas daudzveidības elementi, kā arī būtisks faktors tūrisma un rekreācijas attīstībai, un vietējo iedzīvotāju dzīvesveida saglabāšanai.
- Novadā vēsturiski izveidojušās mākslīgās ūdenskrātuves, kas veido novadam raksturīgo kultūrainavu.
- Novadā ir lašupes un to vides saglabāšana ir viena no vides aizsardzības prioritātēm.

⁶ pēc "Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna 2010.-2015.gadam"

4.6. Meži

Mežu daudzums, to kvalitāte un ģeogrāfiskais izvietojums nosaka Alsungas novada piederību pie tām teritorijām, kurām meža nozare lauku teritorijās ieņem nozīmīgu lomu tautsaimniecībā, nodrošinot nodarbinātību un stabilus ienākumus, kā arī dodot būtisku ieguldījumu novada ekonomikā un eksporta bilancē. Novada mežiem ir ievērojama loma kā rekreācijas resursam (ogošana, sēņošana, dabas un ekotūrisms), un tas ir arī potenciāls vides kvalitātes nodrošināšanai. Novada mežiem piemīt liela bioloģiskā daudzveidība. Meži ir neatņemama ainavas sastāvdaļa, un ar savu daudzveidīgo ekoloģisko, sociālekonomisko un kultūrvēsturisko vērtību neapšaubāmi ir viena no lielākajām novada dabas bagātībām.

Alsungas novadā kopējā mežu platība ir 10381,9 ha, no tiem lielākā daļa pieder valstij – 6165,1 ha jeb 59,4%, savukārt 4186,5 ha jeb 40,3% ir privātie meži - skatīt 1.attēlu.

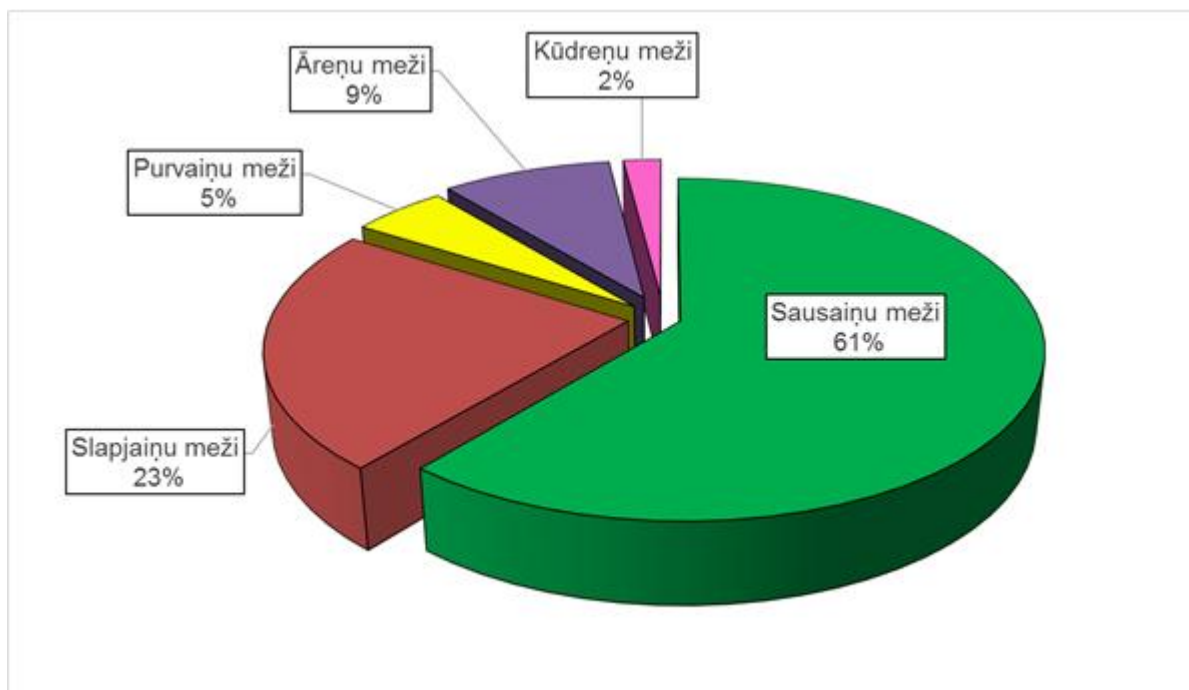
1. attēls. Alsungas novada mežu dalījums pēc īpašnieku grupām uz 2013.g.beigām, %
(Avots: Valsts meža dienesta dati, aprēķini)

Mežaudžu sadalījums pa augšanas apstākļu tipiem (sk. 2. attēlu):

- Sausieņu meži – sils, mētrājs, lāns, damaksnis, vēris, gārša ir dominējošie Alsungas novadā (61%), tomēr to īpatsvars ir mazāks

nekā Latvijā caurmērā. No sausieņu mežiem Alsungas novadā lielākās platības aizņem lāns (25% no visiem mežu tiem), damaksnis (24%) un mētrājs (9%).

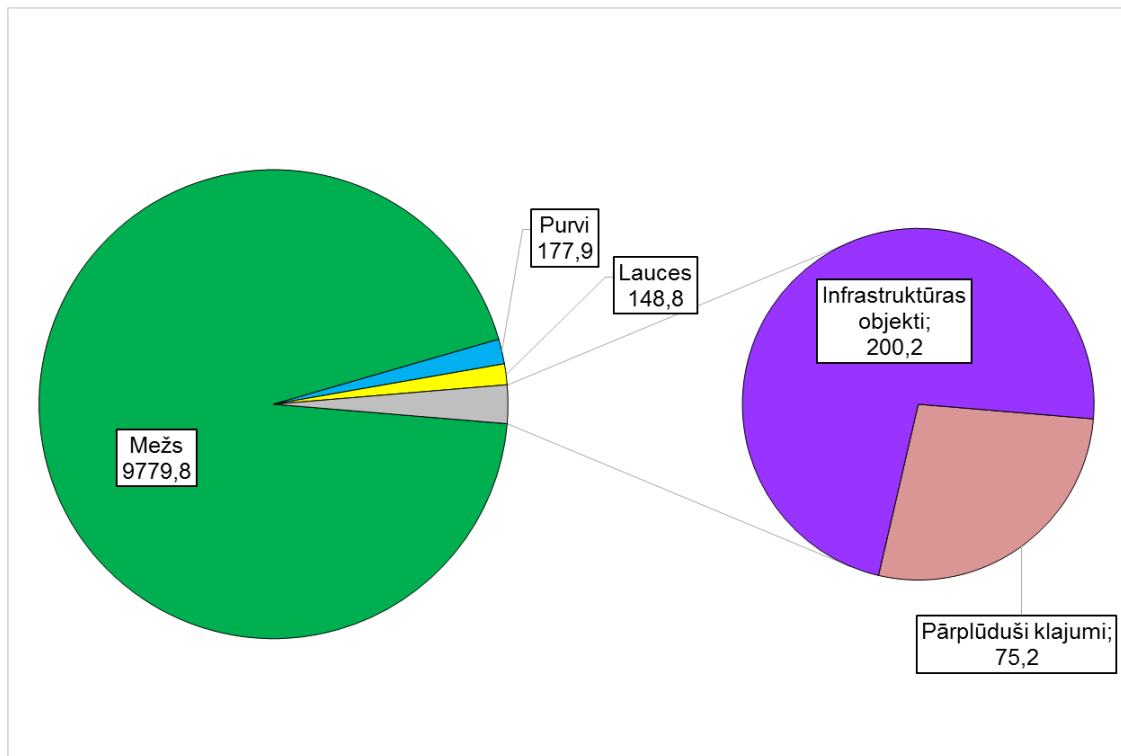
- Meži slapjās minerālaugsnēs – grīnis, slapjais mētrājs, slapjais damaksnis, slapjais vēris, slapjā gārša.
- Meži slapjās kūdras augsnēs – purvājs, niedrājs, dumbrājs, liekņa.
- Āreņi (uz meliorētām minerālaugsnēm).
- Kūdreni (uz meliorētām kūdras augsnēm).

2. attēls Mežaudžu sadalījums Alsungas novadā pa augsšanas apstākļu tiem

Alsungas novadā visizplatītākā koku suga ir priede, relatīvi maz ir egļu un bērzu audzes.

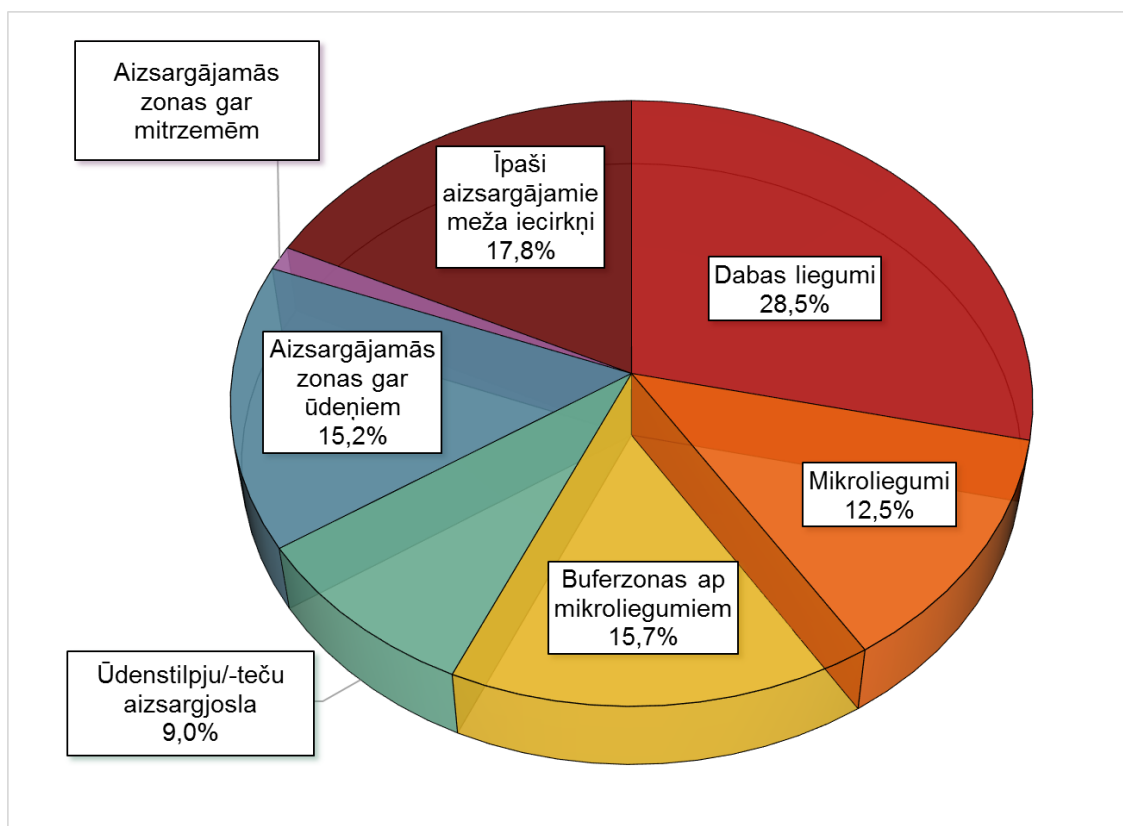
Kā redzams 3. attēlā, no visas novada reģistrētās mežu kopplatības lielākā daļa arī ir mežs – 9779,8 ha jeb 94,2%, tomēr samērā daudz meža zemju platību aizņem arī purvi (177,9 ha), infrastruktūras objektu platības (200,2 ha), tāpat samērā daudz ir lauces (148,8 ha).

3. attēls. Alsungas novada mežu zemes sadalījums uz 2013.g.beigām, ha⁷

No kopējās novada mežu platības 679,8 ha jeb 6,5% aizņem īpaši aizsargājamo teritoriju platības, kurās ir daļēji vai pilnībā ierobežota saimnieciskā darbība. 9.attēlā attēlots šo teritoriju sīkāks dalījums. Visvairāk novadā – 28,5% no aizsargājamām teritorijām aizņem dabas liegumi - tās ir teritorijas, kurās aizsargā retas vai izzūdošas sugas vai biotopus, parasti cilvēku maz pārveidotas un saskaņoti apsaimniekotas platības. Tāpat daudz aizņem īpaši aizsargājamu meža iecirkņu platības – 17,8%, kā arī buferzonas ap mikroliegumiem (15,7%) u.c.

⁷ Avots: Valsts meža dienesta dati, aprēķini

4. attēls. Alsungas novada aizsargājamo meža teritoriju dalījums uz 2013.g.beigām⁸

Priekšnoteikumi novada attīstībai un ietekme uz vidi:

- Alsungas novadā ir ievērojami meža resursi (lielāki nekā vidēji valstī), kuru ilgtspējīga izmantošana var kalpot par pamatu novada ekonomiskajai augšupejai un nodrošināt ar darbu daudzus novada iedzīvotājus.
- Meži ir pamats bioloģiskajai daudzveidībai, un to saglabāšana ir viena no Alsungas novada prioritātēm.
- Meži un to resursi (ogas, sēnes u.c.) ir priekšnoteikums rekreācijas un tūrisma attīstībai.
- Mežu apsaimniekošanu ieteicams veikt atbilstoši ilgtspējīgas apsaimniekošanas principiem, lai nodrošinātu to sabalansētu

⁸ Avots: Valsts meža dienesta dati, aprēķini

izmantošanu, kas ņemtu vērā tā ekonomiskās, ekoloģiskās un sociālās funkcijas.

- Jāveicina mežu atjaunošanas un kopšanas, kas ir pamats paplašinātas un nepārtrauktas koksnes ražošanai un līdz ar to būtiski ietekmē novada ekonomikas stabilitāti, vienlaicīgi saglabājot mežu dabisko atjaunošanos, kas savukārt ir pamats noturīgu mežu ekosistēmu veidošanai.
- Ieteicams sekmēt mežu ainaviskās vērtības saglabāšanu.

4.7. Ainavas

Alsungas novads izceļas ar lielu ainavu segas daudzveidību, kas nosaka dažādas saimnieciskās darbības iespējas un ierobežojumus un var kalpot par nozīmīgu tūrisma attīstības resursu.

Pēc ainavu klasifikācijas Alsungas novadā iesniedzas 9 ainavu telpas, kas ietilpst 3 ainavapvidos –Ēdoles pauguraines, Rietumkursas āru nolaidas un Piemares ainavapvidos.

Piemares ainavapvidus

Alsungas novada R daļu aizņem Jūrkalnes mežaines ainavu telpa. Ainavu telpas raksturu nosaka Baltijas ledus ezera smilšainais līdzenums. Sliktās dabiskās drenāžas rezultātā vietām izveidojušās pārpurvotas vietas ar purvu kūdras augsnēm. Pateicoties nabadzīgajām un pārmitrajām smilts augsnēm, ainavu telpā ir izplatīti priežu vai priežu-egļu meži, kas telpiski veido lielu masīvu, kas vietām ir meliorēti. Teritorijā dominē noslēgti skati, ainavas kontrastainību nosaka koku sugu izplatība.

Užavas pļavu āraines ainavu telpa aizņem novada Z daļas Užavas palieni un Baltijas ledus ezera smilšainā līdzenuma zemāko daļu. Dominē līdzens reljefs. Augsnes veidojušās uz smilts un kūdras nogulumiem. Pļavas ir meliorētas un iekultivētas, Užavas upes gultne regulēta un iztaisnota. Dabiskā pļavu veģetācija, kurā pārstāvētas daudzas retas augu sugas, sastopamas tikai nelielos apgabalos. Teritorijā ir Latvijas mērogā unikālās dabiskās Dillu pļavas. Pļavu biotopa sugu sastāvu ietekmē saldūdens kaļķiežu uzkrāšanās. Tā rezultātā izveidojies savdabīgs dabīgo pļavu tips, kurā sastopamas retas augu sabiedrības ar vairākām orhideju sugām. Pļavas iekļautas valsts nozīmes dabas liegumā „Dillu pļavas” (141 ha).

Garā sila silaines ainavu telpa atrodas novada DR daļā. Teritorijā ir līdzens reljefs. Tās litogēno pamatu veido Baltijas ledus ezera smilts nogulumu. Uz tipiskā podzola augsnēm izveidojies priežu meža masīvs ar kadiķiem pamežā.

Nabadzīgās augsnes un nepietiekamais mitrums noteicis, ka masīvā dominē galvenokārt priežu sila un mētrāja meža tipi ar tiem raksturīgo zemsedzi un pamežu. Ainavisks ir meža ceļš (mazais suitiņš) ar apkārtējām ainavām. Ainavu degradē mežu izciršanas, neņemot vērā mežu bioloģisko un ainavisko vērtību.

Timzas pļavu ainavu telpa aizņem nelielu Alsungas novada DR daļu. Litogēno pamatu veido Baltijas ledus ezera smilts nogulumu, reljefs pārsvarā līdzens. Teritorijā dominē dabīgās pļavas, kas apaugušas ar kadiķiem.

Ēdoles pauguraines ainavapvidus

Alsungas pauguraines mozaīkveida ainavu telpa aizņem novada centrālo daļu. Virsas absolūtie augstumi mainās no 40 līdz 80 m v.j.l. Mijoties mežu puduriem ar tīrumiem, viensētām un lineāriem ainavu elementiem (ceļiem, upēm, strautiem), ainavu telpa veido mozaīkveida raksturu. Viensētas izvietojušās izklaidus gar galvenajiem ceļiem. Mežu puduros pārsvarā dominē egles un sekundāro lapu koku audzes. Starppauguru ieplakas pārsvarā pārpuļojušās un aizaugušas ar mazvērtīgiem krūmiem. Dažādu lauksaimniecības zemju izmantošanas veidi, mežu puduru un nelielu masīvu mija veido ainavu. Kā estētiski augstvērtīgi ir ceļu posmi („Vecais suitiņš” – kultūrvēsturiskais ceļš Alsunga – Kuldīga). Īpaši ainaviska ir Kauliņas upe un tās dziļā, gravām bagātā priežu un egļu mežiem apaugusī ieleja. Upē un tās ielejā raksturīga liela bioloģiskā daudzveidība. Upīte ir nozīmīga lašu, foreļu un nēģu nārsta vieta. Ainavu telpā atrodas Zvirgzdu un Kukšu ezeri, ezeru apkārtnē ir liela bioloģiskā daudzveidība. Ainavu degradē nesakoptās viensētas un to apkārtnē, bijušo kopsaimniecību saimnieciskie centri, kā arī lauksaimniecības zemju transformācija krūmājos (izzūd mazās pļavas un mežvidus laucienes).

Ēdoles pauguraines mozaīkveida ainavu telpa aizņem Alsungas novada A daļu. Reljefs izteikti paugurains. Centrālajā un ZR daļā dominē vidēji plaša pauguraine. Pauguru absolūtie augstumi ir 60 m v.j.l., bet relatīvie – no 10 līdz 20 m. Ainavu telpu šķērso Kauliņas un vizuāli izteiksmīgā Vankas upes ieleja. Paugurainē dominē smilts, smilts – grants un morēnas smilšmāla, kā arī mālsmilts nogulumu. Zvirgzdu un Kukšu ezeru apkārtnē dominē mežu ainavas ar nelielām viensētām un tīrumu salīņām. Ainaviski izteiksmīgi ir līkumoti mazie lauku ceļi ar viensētām to apkārtnē. Ļoti savdabīgi ainavu elementi ir kapi un kapu kalniņi.

Alsungas urbanizētā ainavu telpas izdalīšanu nosaka mazpilsētas tipa apbūve. Alsunga veidojusies pie izteiktas Baltijas ledus ezera kāples, ietverot Kauliņas upes ieleju un apkārtni. Ainavas dizainu veido vēsturiski izveidojusies Alsungas apbūve: Alsungas pils komplekss, baznīca, privātmāju un padomju laika daudzstāvu dzīvojamā māju apbūve. No Alsungas paveras

skatu perspektīva pāri Užavas pļavām, kas noslēdzas pret Piejūras zemienes mežu kontūrām. Alsungas ainavu telpa ir apvīta ar senām un noturīgām kultūras tradīcijām un reprezentē kultūrvēsturisko novadu ar daudziem objektiem (pilskalnu, kapu lauku, Livonijas ordeņa pili, Sv.Miķeļa baznīcu, kapsētām, Ziedleju un dižkokiem tajā, dzirnavām un dzirnavdīķi, bijušo dzelzceļu un staciju u.c.). Alsungā ir unikāls kultūrvēsturisko ainavas elementu kopums. Alsungas teritorijas plānojumā izdalītas četras vēsturiskās ainavas teritorijas.

Pinku ezera virknes ezeraines ainavu telpa aizņem nelielu Alsungas novada A daļu. Ainavu telpas ielejveida pazeminājumā tek Kauliņas un Vankas upes. Ieleju nogāzēs sastopami maz izmainīti dabiski egļu un priežu mežu biotopi.

Rietumkursas āru nolaidas ainavapvidus

Apriķu līdzenuma āraines ainavu telpa aizņem Alsungas novada DA daļu. Augsnes cilmiežus veido limnoglaciālie māli. Tā rezultātā izveidojušās smaga mehāniskā sastāva pseidoglejotās augsnēs. Ainavu telpu aizņem plaši lauksaimniecības zemju masīvi un tikai vietām to sadala nelieli lapu koku mežu puduri. Izteiktas ģeometriskas ainavas efekts, ko raksturo taisnie meliorācijas grāvji un ceļi, kas sadala tīrumus regulārās kontūrās. Skatu perspektīvas Rietumkursas augstienes virzienā dod iespēju tvert augstieni kopumā.

Priekšnoteikumi novada attīstībai un ietekme uz vidi:

- Alsungas novada augstais ainaviskais potenciāls ir priekšnoteikums rekreācijas un tūrisma attīstībai, taču vienlaicīgi rada nosacījumus un ierobežojumus cita veida (mežizstrādes, lauksaimniecības u.c.) saimnieciskajai darbībai.
- Visvērtīgākās ainavas un elementi, kur jāpievērš sevišķa vērība plānojot teritorijas izmantošanu ir Alsungas centra vēsturiskā apbūve, Zvirgzdu un Kukšu ezeru apkārtnē, Pinku ezeru virkne, Kauliņas un Vankas upju ielejas, Diļļu pļavas, ainaviskie mazie lauku un mežu ceļi ar viensētām to apkārtnē.
- Lauku ainavas daudzveidība ir pamats bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai Alsungas novadā.
- Estētiski vizuāla ainava ir viens no priekšnoteikumiem apdzīvojuma saglabāšanai laukos.

4.8. Dabas mantojums

Alsungas novadā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas ir arī Eiropas nozīmes (NATURA 2000) teritorijas.

Novadā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: dabas liegumi „Alsungas meži”, „Dillu pļavas” un „Užavas augštece”. Dabas liegumi ir cilvēka darbības mazpārveidotas vai dažādā pakāpē pārveidotas dabas teritorijas, kas ietver īpaši aizsargājamo savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamus biotopus.

Dabas liegumi

- Dabas liegums „Alsungas meži” Natura 2000 teritorija. Platība ir 79 ha. Liegums dibināts 2004.gadā. Dabas vērtības - teritorija nozīmīga purvaini mežu aizsardzībai Kurzemē. Sastopami ES nozīmes aizsargājami biotopi purvaini meži, staignāju meži, degradēti augstie purvi, kuros noris vai iespējama dabiska atjaunošanās un pārejas purvi un slīkšņas. Dabas aizsardzības plāna nav.
- Dabas liegums „Dillu pļavas” Natura 2000 teritorija. Platība ir 174 ha. Liegums dibināts 1999.gadā. Dabas vērtības - Baltijas ledus ezera senkrasta pakājē dabas faktoru un cilvēka saimnieciskās darbības rezultātā izveidojies Kurzemei raksturīgs zālāju tips, kas daudzviet Latvijā meliorācijas dēļ izzudis. Sastopami dabiskie zālāji ar zilgano molīniju un stāvo vilkakūlu, kā arī kaļķaini zāļu purvi un kadiķu audzes zālājos un virsajos. Dabas aizsardzības plāna nav.
- Dabas liegums „Užavas augštece”, Natura 2000 teritorija. Platība ir 688 ha. Liegums dibināts 2004.gadā. Dabas vērtības - mazāk pārveidotais Užavas palienes posms ar samērā dabisku applūstošo pļavu platībām, kas nozīmīgas ligzdojošajām griezēm. Vērtīgākā daļa no agrāk izdalītās putniem nozīmīgās vietas “Užavas augšteces pļavas”. Ietver nozīmīgas Biotopu direktīvas 1.pielikuma pļavu biotopu platības: upju palieņu pļavas un sugām bagātas vilkakūlas pļavas smilšainās augsnēs, kā arī īpaši aizsargājumu pļavu biotopu - zilganās seslērijas pļavas. Pļavās konstatētas arī vairākas citas ES Putnu direktīvas 1.pielikuma putnu sugas, t. sk. melnā klija, pļavu lija un mazais ērglis. Ormanītim piemēroti biotopi. Dabas liegumam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns 2006. – 2015.gadam. Plānā apkopota informācija par teritoriju un tās bioloģiskajām vērtībām, veikts dabisko ekosistēmu pašreizējā stāvokļa novērtējums, izvirzīti teritorijas saglabāšanas un apsaimniekošanas mērķi un uzdevumi, izstrādāta rīcības programma izvirzīto mērķu sasniegšanai.

Dižkoki

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmas „Ozols” datiem Alsungas novadā ir 21 dižkoks. Jāņem vērā, ka koki, kuri ir sasnieguši dižkoka izmērus, ir dabas pieminekļi un par aizsargājamu koku uzskatāms jebkurš koks, kas sasniedzis MK 2010. gada 16. marta noteikumu Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. pielikumā noteiktos parametrus.

Alsungas novads ir bagāts ar aizsargājamām un retām augu un dzīvnieku sugām.

Alsungas novadā atbilstoši LR likumiem “Sugu un biotopu likums”, “Meža likums” un tiem pakārtotiem normatīviem aktiem ir izveidoti 8 mikroliegumi⁹. Par mikroliegumu veidošanu ir atbildīgas šādas institūcijas:

- Dabas aizsardzības pārvalde nosaka mikroliegumus nemeža zemēs, kā arī dabas rezervātos un nacionālajos parkos;
- Valsts meža dienests nosaka mikroliegumus meža zemēs ārpus dabas rezervātiem un nacionālajiem parkiem;
- Zemkopības ministrija nosaka mikroliegumus īpaši aizsargājamo zivju sugu nārsta vietās.

Priekšnoteikumi novada attīstībai un ietekme uz vidi:

- Alsungas novads ir bagāts ar bioloģiski un ainaviski daudzveidīgām teritorijām
- Daļai no vērtīgajām dabas teritorijām ir ES vai Latvijas valsts aizsardzības statuss; daļai no tām izstrādāti dabas aizsardzības plāni, bet to konsekventu īstenošanu kavē apsaimniekošanas organizāciju trūkums
- Bioloģiski un ainaviski daudzveidīgās teritorijas ir priekšnoteikums ekotūrisma attīstībai, kā arī līdzekļu piesaistīšanai no valsts, Eiropas Savienības un dažādiem starptautiskiem fondiem.

⁹ Teritorijas, kas tiek noteiktas, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamas sugas vai biotopa aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja kāda no funkcionālajām zonām to nenodrošina

4.9. Inženiertehniskā infrastruktūra

Ūdensapgāde un kanalizācija

Alsungas novadā atrodas 54 artēziskie urbumi. Ūdens kvalitātes uzlabošanai uzstādīti ūdens atdzelžotāji pašvaldības urbumiem.

Alsungas pagastā ir divi ūdens apgādes urbumi, kuri ir 115 m dziļi. Ūdens patēriņš Alsungas novadā tiek novērtēts ar 220 m³/diennaktī.

Lielākā daļa Alsungas novada centrā esošo māju ir pieslēgtas kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmai, ko apkalpo un bioloģisko attīrīšanu veic viens no novada uzņēmumiem SIA „Alsunga”. Kanalizācijas un ūdensapgādes sistēmai pārsvarā ir pievienotas daudzdzīvokļu mājas. Tomēr, iekārtas ir novecojušas, tāpēc bieži rodas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas problēmas.

Almāles ciemā ir bijusi centralizēta ūdens apgāde un kanalizācija ar MRS īpašumā esošo urbumu un tīkliem, kas nodrošināja ar ūdeni daudzdzīvokļu mājas un MRS. Infrastruktūra izbūvēta 1967.gadā, kura norakstīta likvidējoties pakalpojuma sniedzējam, taču urbums pārgājis cita uzņēmēja īpašumā. Taču vecās sistēmas ietvaros darbojas urbums un sistēmā saslēgtie patērētāji saņem prasībām neatbilstošu dzeramo ūdeni. Kanalizācijas sistēma Almāles ciemā ir izbūvēta 1960-1970 gados. Kanalizācijas tīkli ir jau novecojuši un infrastruktūra norakstīta.

Alsungas novada pašvaldība ir ieinteresēta nodrošināt pakalpojumu gan dzeramā ūdens ieguvē, sagatavošanā un padevē pakalpojuma saņēmējiem, gan notekūdeņu savākšanā un attīrīšanā.

Siltumapgāde

Alsungas novadā darbojas četras katlumājas, kuras apkalpo nelielu klientu skaitu. Siltumapgādes pakalpojumus Alsungā sniedz SIA „Alsunga”, bet vairākiem sabiedriskiem objektiem un dažiem dzīvokļiem - Alsungas komunālais iecirknis. Tā pārziņā ir divas katlumājas, kas apsilda muzeju, bibliotēku, pastu, kultūras namu, bērnudārzu un dažus dzīvokļus. Abās pašvaldības katlu mājās tiek izmantots malkas apkures veids. Perspektīvā nepieciešams apkures iekārtas rekonstruēt uz šķeldas/granulu apkures veidu izmantošanu. 2013.gadā veikta siltumtrases rekonstrukcija pie Alsungas pasta ēkas. Arī PII „Miķelītis” siltumtrasei nepieciešama rekonstrukcija, jo tā ir novecojusi un sliktā tehniskā stāvoklī.

Dažām pašvaldības ēkām nepieciešami energoefektivitātes pasākumi, tai skaitā - centralizēta apkures sistēma, jo tās vēl arvien tiek kurinātas ar malkas krāšņu apkuri.

Ceļi un satiksme

Alsungas novada ceļu tīklu veido valsts un pašvaldības ceļi. Novada teritoriju šķērso valsts reģionālais autoceļš P119 Kuldīga-Alsunga-Jūrkalne ar asfaltbetona segumu. Valsts autoceļu apsaimniekošanu un uzturēšanu veic VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Alsungas iecirknis.

Valsts vietējie ceļi Alsunga-Tērande-Ziras, Vecais Suitu ceļš, Alsunga-Ķikuri, Alsunga-Adze ir ar grants segumu. Pašvaldības ceļu segums arī ir grants segums. Pašvaldības autoceļu kopējais garums ir 94.18 km no tiem:

- A grupas ceļi - 17.89 km;
- B grupas ceļi - 38.25 km;
- C grupas ceļi - 38.04 km.

Alsungas novada centra ielu kopgarums ir 10,17 km, no tiem ar asfaltbetona segumu ir 5,46 km, bet ar grants segumu 4,26 km, bez segas 0,3 km, gājēju celiņi 0,15 km.

Pašvaldības autoceļu stāvoklis ir neapmierinošs. Ceļu remontu un uzturēšanu veic Alsungas novada struktūrvienība - Komunālais iecirknis savu iespēju robežās, nodarbinot savu tehniku un darbaspēku.

Informācija par prioritāro autoceļu nepieciešamo remontu Alsungas novadā¹⁰

¹⁰ Avots: Alsungas novada dome

Prioritātes Nr.	Autoceļu indekss, nosaukums	Autoceļa iedalījums	Sakārtojamā autoceļa garums (km)	Sakārtojamā autoceļa platums (m)	Segums/stāvoklis	Nepieciešamo darbu veids
1.	Alsunga – Ķikuri V1289	Valsts vietējais	9	8	Grants	Asfaltēšana
2.	Adze – Gudenieki - Ēdole V1264	Valsts vietējais	6	6,5	Grants	Asfaltēšana
3.	Alsunga – Tērānde – Ziras V1269	Valsts vietējais	8	6,5	Grants	Asfaltēšana
4.	Vecais suitu ceļš V1279	Valsts vietējais	3,5	6,5	Grants	Asfaltēšana

Alsungas novada sasniedzamība – līdz galvaspilsētai Rīgai ir 153 km, bet līdz tuvākam pilsētas centram – Kuldīgai ir 23 km. Tiešā satiksme ar tuvāko pilsētu – Kuldīgu tiek nodrošināta ar SIA „Sabiedriskais autobuss” pārvadājumu pakalpojumu.

Galvaspilsētas sasniedzamība tiek nodrošināta ar SIA „Nordeka” autobusu satiksmi starppilsētu maršrutā – Pāvilosta-Kuldīga-Tukums-Rīga. Lai nokļūtu Ventspilī, Liepājā vai Jelgavā, ir jābrauc caur Kuldīgu, tiešo reisu no Alsungas nav. Pašvaldība nodrošina savu autobusu skolēniem tajos maršrutos, kur nevar izmantot sabiedrisko transportu. Savukārt, skolēniem, kuri izmanto sabiedrisko transportu, pašvaldība apmaksā e-talonus.

Alsungas ciema ielās ir veikta ielu apgaismojuma rekonstrukcija.

Atkritumu apsaimniekošana

Atbilstoši likuma „Par pašvaldībām” un „Par atkritumu apsaimniekošanu”, vietējā pašvaldība ir atbildīga par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem tās teritorijā. Alsungas novadā šo funkciju nodrošina pakalpojuma sniedzējs Ventspils pašvaldības SIA „Ventspils labiekārtošanas kombināts” ar kuru atkārtoti 2013.gadā Alsungas novada pašvaldība noslēgusi līgumu par atkritumu apsaimniekošanu. Uzņēmums pakalpojuma saņēmējiem piedāvā pilnu pakalpojuma klāstu – nešķirotu sadzīves atkritumu

apsaimniekošanu, lielgabarīta atkritumu, dalīto atkritumu un bīstamo atkritumu savākšanu.

2004.gadā Alsungas pagastā tika izmantoti 108 atkritumu savākšanas konteineri, bet 2013.gadā jau 281 atkritumu savākšanas konteineri. Atkritumu savākšana iedzīvotājiem tiek nodrošināta no vienas reizes pusgadā līdz vienai reizei nedēļā, atbilstoši individuāli starp atkritumu apsaimniekotāja un klientu noslēgtajam līgumam. Atkritumi tiek nogādāti uz Ventspils reģiona atkritumu apglabāšanas poligonu „Pentuļi”. Vidēji Alsungas novadā mēnesī tiek savākts ap 153 m³ sadzīves atkritumu, attiecīgi gadā tiek savākts ap 1840 m³ sadzīves atkritumu.

Sakaru komunikācijas

Novadu pārklāj mobilo sakaru un interneta tīkli, ko nodrošina LMT Tele2, Bite Latvija, Triatel raidtorņi, kā arī SIA „Lattelekom” nodrošina stacionāro telekomunikāciju līniju. Pie Zvirgzdu ezera ir nepietiekošs sakaru pārklājums. Alsungas novadā ir pieejams viens publiskais interneta pieejas punkts ar pieeju 5 datoriem.

Enerģētiskais nodrošinājums

Alsungas novads ietilpst Rietumu elektrotīklu rajonā ar vadības centru Kuldīgā. Elektroapgādes pakalpojumu Alsungas novadam nodrošina VAS „Latvenergo”. Alsungā atrodas maģistrālo elektropārvades līniju apakšstacija. Apakšstacija nodrošina ar elektroenerģiju visu Alsungas novadu. Novadu šķērso 0,4 kV, 20 kV un 100 kV elektrolīnijas. Projekta „Kurzemes loks” ietvaros notikusi 110 kV elektrolīnijas rekonstrukcija, lai paaugstinātu jaudu līdz 330 kV. Projekta «Kurzemes loka 110 kV elektropārvades līniju rekonstrukcijas posmā Grobiņa-Ventspils, pastiprinot ar 330 kV līniju» ietvaros 2014.gadā pabeigta līnijas rekonstrukcijas būvdarbi Alsungas novadā. Paralēli jaunās līnijas izbūves darbiem, tika veikti vecās 110 kV līnijas demontāžas un līnijas trases sakopšanas darbi. Elektroenerģiju infrastruktūra Alsungas novadā ir ļoti labi attīstīta.

4.10. Vides kvalitāte un riska faktori

Gaisa kvalitāte

Alsungas novadā potenciāls gaisa piesārņojums ir no uzņēmuma SIA „Venta FM”, kurš nodarbojas ar nepārtikas zivju pārstrādi zivju miltos un zivju eļļā. Kopš rūpnīcas atklāšanas 2011.gadā, ražotājs ir veicis vairākus pasākumus, lai novērstu nepatīkamo smaku izplatību, piemēram, nomainītas metāla

izplūdes ventilācijas caurules uz stikla šķiedras caurulēm, uzstādīts izplūstošo smaku dedzinātājs-oksidētājs. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs ir veicis gaisa piesārņojuma monitoringu un sniedzis atzinumu par gaisa kvalitātes atbilstību normai.

Alsungas novadā pārējā esošā saimnieciskā darbība nerada videi bīstamu gaisa piesārņojumu. Gaisa kvalitāti ietekmē autotransports un stacionārie piesārņotāji - katlu mājas, un privātmāju kurtuves, kurās par kurināmo lielākoties tiek izmantota malka, līdz ar to šos objektus nevar uzskatīt par nopietniem vides piesārņojuma veicinātājiem.

Ūdens kvalitāte

Pēc Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāna 2010.- 2015. ūdens kvalitātes novērtējuma - Zvirgzdu ezera ūdens kvalitāte ir laba, bet Užavas ūdens kvalitāte ir augsta. Alsungas novada pašvaldība ir veikusi 2 avotu – „Zaļumi” un „Ziedlejas” testēšanu pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūtā ”BIOR”. Atzinumā norādīta ūdens kvalitātes atbilstība normai. Kopumā Alsungas novads ir labi nodrošināts ar pazemes ūdeņu resursiem.

Riska faktori

Alsungas novadā ir apzinātas iespējamās ārkārtējās situācijas un to varbūtējās sekas. Ārkārtējo situāciju cēloņi iedalīti šādās kategorijās:

- Ķīmiskais saindējums,
- Radioaktīvais saindējums,
- Dabas katastrofas,
- Infekcijas un epidēmijas,
- Ugunsgrēki,
- Sprādzieni un eksplozijas,
- Ēku un būvju sagrūšana,
- Transporta avārijas,
- Avārijas enerģētikas un komunālās saimniecības objektos.

Potenciāli piesārņotās vietas

Potenciāli piesārņotās vietas ir tādas, kuras pēc nepārbaudītas informācijas var saturēt piesārņojošās vielas. Potenciāli piesārņotas vietas Alsungā pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datiem ir degvielas uzpildes stacija „JG”, cūku ferma „Kliņģi”, ķīmikāliju noliktava „Viesuļi”¹¹.

¹¹ Avots: Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēma.
http://oas.vdc.lv:7779/lva/ppv_read_pub/

5. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

5.1. Starptautiskās konvencijas

Latvija ir ratificējusi virkni Starptautisku konvenciju, apņēmoties dot savu ieguldījumu šajos dokumentos nosprausto mērķu īstenošanai.

Turpmāk norādītas konvencijas, kas vistiešāk attiecas uz Alsungas novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem.

Konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību, Bernes konvencija

Bernes konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un arī veicināt šādu sadarbību. Īpašs uzsvars likts uz apdraudētajām un izzūdošajām sugām, tai skaitā apdraudētajām un izzūdošajām migrējošajām sugām.

Katrai dalībvalstij ir jāveic pasākumi, lai uzlabotu nacionālo politiku savvaļas floras, faunas un dabisko dzīvotņu aizsardzībai īpaši pievēršoties apdraudētajām un izzūdošajām sugām, sevišķi endēmiskajām, apdraudētajām dzīvotnēm, saskaņā ar šīs Konvencijas nosacījumiem.

Katra dalībvalsts uzņemas pievērst uzmanību savvaļas floras un faunas saglabāšanai savas plānošanas un attīstības politikā un pasākumos pret piesārņošanu.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību, Riodežaneiro konvencija

Konvencijas mērķi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.

Valstīm saskaņā ar Apvienoto Nāciju Hartu un starptautisko tiesību principiem ir suverēnas tiesības izmantot savus resursus savas vides politikas ietvaros un pienākums gādāt par to, lai darbība to jurisdikcijas un kontroles zonā neradītu kaitējumu videi citās valstīs vai teritorijās ārpus to valstiskās jurisdikcijas.

Katrai dalībvalstij iespēju un vajadzību robežās bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un dzīvās dabas ilgtspējīgas izmantošanas mērķis ir jāiekļauj atbilstošos nozaru un starpnozaru plānos, programmās un politikā.

No konvencijas izriet, ka šādam mērķim ir jābūt atspoguļotam arī Alsungas novada teritorijas plānošanas dokumentos. Izstrādājot vides pārskatu, plānošanas dokumentu risinājumi izvērtēti arī no bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas viedokļa.

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, UNESCO konvencija

Konvencija nosaka, ka katrai tās dalībvalstij ir pienākums nodrošināt kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākamajām paaudzēm. Tādēļ tām jādara viss, kas ir to spēkos, gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstīm iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem jācenšas:

- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;
- nodibināt, ja tādu vēl nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;
- attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai,

konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

Alsungas novadā ietilpst Suitu kultūrtelpa, kura ir iekļauta UNESCO pasaules nozīmes kultūras mantojuma sarakstā.

ANO Vispārējā konvencija par klimata pārmaiņām un šīs konvencijas Kioto protokols.

Konvencijas mērķis ir sasniegt siltumnīcas efekta gāzu koncentrācijas stabilizāciju atmosfērā tādā līmenī, kas novērstu bīstamu antropogēnu iekļaušanos klimata sistēmā. Tajā izvirzītie uzdevumi: uzlabot energoefektivitāti, uzlabot enerģijas ieguves efektivitāti, pasažieru automašīnu ierobežošana pilsētās, videi draudzīgas transporta sistēmas izveide, atkritumu poligonos noglabājamo atkritumu samazināšana. Klimata izmaiņu samazināšanai Alsungas novadam ir jāveicina ilgtspējīga transporta attīstība, atkritumu plūsmas samazināšanās, atkritumu dalīšana un otreizēja pārstrāde, jāuzlabo siltumapgādes un apkures sistēmas, jānovērš enerģijas zudumi, jāuzlabo dzīvojamo ēku energoefektivitāte.

Konvencija „Par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi”, Ramsāres konvencija.

Konvencijas mērķis ir nodrošināt visa veida mitrāju aizsardzību un saprātīgu izmantošanu, atzīstot, ka mitrāji kā ekosistēmas ir ļoti nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā, kā arī cilvēku labklājības nodrošināšanā. Latvijā Ramsāres konvencija ir pieņemta un apstiprināta līdz ar likuma „Par 1971.gada 2.februāra Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi” spēkā stāšanos 1995.gada 5.aprīlī. Saskaņā ar konvencijas 1.pantu, mitrāji ir palienes, zāļu un kūdras purvi vai ūdeņu platības - dabiskas vai mākslīgas, pastāvīgas vai pārplūstošas, kurās ir stāvošs vai tekošs ūdens, saldūdens, iesāļš vai sāļš ūdens, t.sk. jūras akvatorijas, kuru dziļums bēguma laikā nepārsniedz 6 metrus.

Kaut gan Alsungas novada teritorijā nav Latvijā noteiktās Ramsāres vietas, upes, ezeri, mākslīgās ūdenskrātuves, purvi, palieņu pļavas un citi mitrāji aizņem daļu teritorijas (skat. arī šī pārskata 4. daļu) un to aizsardzībai pievēršama uzmanība teritorijas plānošanas dokumentu izstrādes ietvaros.

Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību, Bonnas konvencija.

Konvencija definē terminu „migrējoša suga”, un rūpējoties par tām, savvaļas, dzīvnieku sugām, kas migrē pāri nacionālās jurisdikcijas robežām, pasludina, ka migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu saglabāšana un efektīva apsaimniekošana prasa kopīgu rīcību no visām valstīm. Latvijā konvencija ir pieņemta un apstiprināta ar LR likumu „Par 1979.gada Bonnas Konvenciju par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību” (25.03.1999).

5.2. Eiropas kopienas direktīvas, konvencijas un stratēģijas

Eiropas Kopienas Direktīvas tieši attiecas uz Latviju kā ES dalībvalsti, tiek iestrādātas valsts likumdošanā un ir saistošas visu līmeņu plānošanas dokumentiem.

Eiropas Padomes Direktīva 92/43 EEK (1992.) par dabisko biotopu, savvaļas floras un faunas aizsardzību (Biotopu direktīva).

Direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes un savvaļas floru un faunu dalībvalstu teritorijā.

Pasākumus, ko veic saskaņā ar šo Direktīvu, izstrādā tā, lai saglabātu un atjaunotu to dabisko dzīvotņu un savvaļas floras un faunas sugu labvēlīgu aizsardzības statusu, kas ir nozīmīgas Eiropas Savienībā. Direktīva uzskaita dabisko biotopu veidus un augu un dzīvnieku sugas, kam nepieciešama stingra aizsardzība. No 198 biotopiem, kuri atzīti par apdraudētiem Eiropā, 58 ir sastopami arī Latvijā. Lai īstenotu šīs direktīvas prasības, tiek veidots NATURA 2000 - Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kas nodrošina Eiropai nozīmīgu dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu tās dabiskās izplatības areālā. NATURA 2000 tīkls ietver īpaši aizsargājamās teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot Eiropas Padomes Direktīvu 79/409 (1979.) par savvaļas putnu aizsardzību. Abās Direktīvās noteikto prasību ieviešanas ietekme ir analoga Latvijā jau pastāvošajai īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas likumdošanai un ar to saistītajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem, kā arī izrietošajām saistībām gan attiecībā uz privātiem zemes īpašniekiem, gan pašvaldībām kā zemes īpašniekiem. Šo direktīvu prasības ir iestrādātas LR 16.03.2000. likumā „Sugu un biotopu likums”, LR 02.03.1999. likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un saskaņā ar minētajiem likumiem izdotajos MK noteikumos.

3 Alsungas novadā esošās ĪADT ir iekļautas NATURA 2000 teritoriju tīklā (skat. arī šī pārskata 4. daļu).

EK direktīva 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību (Putnu direktīva)

Direktīvas mērķis ir visu ES dalībvalstu teritoriju apdzīvojošo savvaļas putnu sugu ilgtermiņa aizsardzība un saglabāšana.

Alsungas novadā ir putnu sugu aizsardzībai un saglabāšanai nozīmīgas teritorijas, piemēram, Užavas augštece (skat. arī šī pārskata 4. daļu)

Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC, ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā

Direktīva nosaka struktūru Eiropas Kopienas rīcībai ūdens aizsardzības politikas jomā (turpmāk – ŪSD). Direktīvas mērķis ir nodrošināt ūdeņu pārvaldības struktūras izveidi, kas garantē nepārtrauktu un pēctecīgu procesu, lai nepieļautu ūdeņu stāvokļa pasliktināšanos, lai nodrošinātu ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu un to kvalitātes uzlabošanu. Direktīva nosaka vairākas jaunas prasības ūdeņu apsaimniekošanā:

- ŪSD ieviešanas sākuma posmā katrai dalībvalstij ir jānosaka „labam ūdens stāvoklim” atbilstošo kvalitātes mērķu standarti un to robežlielumi, jānodrošina ūdens kvalitātes mērķu sasniegšana līdz 2015.gadam, savukārt pēc ŪSD ieviešanas turpmāk tie jāpārskata ne retāk kā reizi 6 gados;
- Katrai dalībvalstij ir jānosaka upju baseinu apgabali, kuru robežās ūdeņu apsaimniekošanu administrē un koordinē atbilstoša institūcija.
- Dalībvalstīs katrā upju baseinu apgabalā ir jāizstrādā upes baseina apsaimniekošanas plāns un rīcības programma tajā noteikto ūdeņu kvalitātes mērķu sasniegšanai.

No šīs direktīvas izrietošās tiesību normas ir ietvertas LR 12.09.2002. „Ūdens apsaimniekošanas likumā”, MK 19.10.2004. noteikumos Nr.858 „Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritējiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību, MK noteikumos Nr.12.03. 2002. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” un MK 23.12.2003. noteikumos Nr.736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju”.

Alsungas novads atrodas Ventas upju baseina apgabalā. Tam 2009.gadā ir izstrādāts un LR Vides ministrijā apstiprināts apsaimniekošanas plāns, kas ietver pasākumu programmas laba ūdens stāvokļa nodrošināšanai arī Alsungas novadā esošajos ūdensobjektos.

Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK „Par atkritumiem” un Eiropas Padomes Direktīva 1991/689/EEC „Par bīstamajiem atkritumiem”.

Direktīvu 75/442/EEK un 91/156/EEK prasības Latvijā ir ietvertas LR 28.10.2010. „Atkritumu apsaimniekošanas likumā” un saistībā ar to izdotajos normatīvajos aktos.

Latvijā par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanu savā administratīvajā teritorijā ir atbildīgas pašvaldības

Eiropas Padomes Direktīva 2001/42/EK „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni un veicināt noturīgu attīstību, sekmējot ekoloģisko apsvērumu integrēšanu plānu un programmu sagatavošanas un pieņemšanas procesā, nodrošinot, lai saskaņā ar šo direktīvu veiktu vides novērtējumu tādiem plāniem un programmām, kam var būt būtiska ietekme uz vidi. Direktīvas prasības ir ietvertas LR 14.10.1998. likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK 23.03.2004. noteikumos Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Saistībā ar šīs direktīvas prasību nodrošināšanu tiek veikts Alsungas novada teritorijas plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums.

Eiropas Ainavu konvencija.

Konvencijas mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, apsaimniekošanu un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā. Konvencija atzīst ainavas kā svarīgu cilvēku dzīves kvalitātes daļu jebkurā vietā – pilsētās un laukos.

Ņemot vērā pārmaiņas lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, rūpnieciskās ražošanas un minerālu ieguves paņēmienos, kā arī reģionālajā un pilsētu plānošanā, transportā, infrastruktūrā, tūrismā un atpūtā, notiek ainavu pārveidošanās. Lai saglabātu ainavu nozīmīgo loma kultūras, ekoloģijas, vides un sociālajā jomā, kā arī ainavas kā saimnieciskajai darbībai labvēlīgu resursu, konvencija uzsver ainavu aizsardzības, apsaimniekošanas un plānošanas nepieciešamību.

Latvijas ainavu politikas pamatnostādņēs 2013. - 2019. gadam (MK rīkojums Nr.361, 07.08.2013.) ir noteikta Latvijas ainavu politika.

Alsungas novadā ir veikts ainavu vērtējums, izdalītas vairākas ainaviski vērtīgās teritorijas, kuru saglabāšana tiek risināta arī teritorijas plānošanas dokumentu ietvaros.

Lisabonas stratēģija.

Stratēģija, ko Eiropas Savienības Padome pieņēma 2000.gada 23.-24.martā, noteica „jaunu stratēģisko mērķi ES, lai stiprinātu nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību kā uz zināšanām balstīta ekonomikas daļu”. Gadu vēlāk – 2001.gadā stratēģija tika papildināta Gēteborgas Eiropas Savienības Padomes sanāsmē par ilgtspējīgo attīstību, pievienojot ekoloģisko aspektu Lisabonas procesam. Līdz ar to stratēģija balstās uz 3 pīlāriem – ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne. Gēteborgā Eiropas Savienības Padome noteica galvenos ekoloģiskos mērķus un termiņus, kā arī 4 prioritātes:

- klimata maiņa: siltumnīcas efekta samazināšana, palielinot elektrības ražošanu no atjaunojamiem avotiem;
- pāreja no „ceļu transporta” uz citiem- videi draudzīgākiem transporta veidiem;
- sabiedrības uzvedība: reaģēt uz iedzīvotāju bažām par pārtikas drošību un kvalitāti, ķīmisko vielu lietošanu, infekcijas slimībām;
- resursu racionāla pārvaldība.

5.3. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Likums “Vides aizsardzības likums”

Likuma mērķis ir nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Tas nosaka, ka pieņemot lēmumus, kas var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jābalstās uz šādiem vides aizsardzības principiem:

- Princips „piesārņotājs maksā” - persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;
- Piesardzības princips - ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir

samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecina uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;

- Novēršanas princips - persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;
- Izvērtēšanas princips - jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Vides politikas pamatnostādnes

Latvijas Vides politikas pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam izvirza virsmērķi – nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

Vides un dabas jautājumi aptver plašu jomu daudzveidību, tādēļ Vides politikas pamatnostādnes veidotas no ieskata horizontālajos jautājumos un šādās tematiskajās sadaļās: augsne un zemes dzīles, otreizējās izejvielas, dabas aizsardzība, gaisa aizsardzība, klimata pārmaiņas, ūdens resursi un Baltijas jūra, vides piesārņojums un riski, vides veselība, vides monitorings. Sadaļās noteikts katras jomas politikas mērķis, politikas un darbības rezultāti, rezultatīvie rādītāji, kā arī pasākumi politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma

Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā (2000) noteiktie bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un veicināšanas politikas mērķi:

- Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabisko struktūru daudzveidību;
- Saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;

- Saglabāt lauksaimniecības augu un dzīvnieku šķirņu daudzveidību, veicināt to izmantošanu;
- Pilnveidot dabas aizsardzības sistēmu;
- Veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos;
- Nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējību attīstību.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.–2020.gadam

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.-2020.gadam (turpmāk – plāns) ir izstrādāts atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likuma 9.panta prasībām. Plāns aizstāj Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2006.-2012.gadam.

Plānā iekļauta informācija par atkritumu apsaimniekošanas politikas īstenošanā izmantotiem instrumentiem, atkritumu apsaimniekošanas metodēm un atkritumu rašanās novēršanas valsts programma.

Vērtējot Alsungas novada IAS un AP, jāsecina, ka to izstrāde un tajos paredzētās rīcības kopumā atbilst Latvijas Republikai saistošiem starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem. Ņemot vērā, ka plānošanas dokumenti nenodrošina pietiekamu detalizācijas pakāpi, to ieviešanas procesā nepieciešams paredzēt pasākumus negatīvo ietekmju uz vidi identificēšanu un novēršanu.

6. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU BŪTISKO IETEKMJU UZ VIDI TERITORIJAS

Šajā sadaļā sniegta īsa informācija par teritorijām, kuras Alsungas novada īstenošana var būtiski ietekmēt.

Būtiskākā nozīme ir ietekmei uz jūtīgajām un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī kultūrvēsturiski un ainaviski vērtīgajām teritorijām, degradētajām un potenciāli piesārņotajām teritorijām.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, it īpaši Eiropas nozīmes (NATURA 2000) teritorijas – dabas liegumi “Alsungas meži”, “Dīļu pļavas” un “Užavas augštece”. Kopsavilkuma informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām Alsungas novadā sniegta 4.8. nodaļā. Jāņem vērā, ka ĪADT dabas vērtības, piemēram, bioloģisko daudzveidību var ietekmēt arī darbības, kas veiktas kontaktteritorijās (piemēram, derīgo izrakteņu ieguve).

Kultūrvēsturiski un ainaviski vērtīgās teritorijas, it īpaši Alsunga, kuras unikalitāti nosaka dabas un kultūrvēsturisko ainavas elementu kopums. t.sk., izdalītas četras vēsturiskās ainavas teritorijas, dzirnavu dīķis un Ziedleja. Ainaviski vērtīga teritorija novadā ir arī senais jūras stāvkrasts

Ūdens objekti (t.sk., bez īpaši aizsargājamas teritorijas statusa), piemēram, Zvirgzdu ezers.

Degradētās un potenciāli piesārņotās teritorijas.

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU RISINĀJUMI UN TO IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Alsungas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programmas īstenošana potenciāli atstās noteiktu ietekmi uz vairākiem teritorijas attīstības un saimnieciskās darbības aspektiem. No plānošanas dokumentu izstrādes kvalitātes lielā mērā ir atkarīga dabas vides un iedzīvotāju dzīves vides kvalitāte. Analizējot plānošanas dokumentu un tā iespējamās alternatīvos risinājumus, tiek prognozēta pasākumu pozitīvās un negatīvās, tiešās un netiešās, kā arī īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes uz dabas vides un cilvēkvides kvalitāti teritorijās, kuras skar attiecīgie plānošanas dokumenti. Prognozēm izmantots galvenokārt kvalitatīvs vērtējums, jo plānošanas dokumentiem ir vispārīgs raksturs.

7.1. Stratēģiskie uzstādījumi

Alsungas novada stratēģiskie uzstādījumi - nākotnes vīzija, stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes, ekonomiskā specializācija un telpiskās attīstības perspektīva - ir izvērtēti atbilstoši ilgtspējīgas attīstības stratēģijas projektam.

Alsungas novada nākotnes vīzija

Vīzijas formulējums: "Alsungas novads ir vieta ar unikālu identitāti, sakārtotu un mūsdienīgu dzīves telpu, kurā dzīvo gudri, darbīgi un radoši cilvēki, mijiedarbojoties pārvaldei, uzņēmējiem un sabiedriskām organizācijām, tiek godātas un saglabātas kultūrvēsturiskās un dabas vērtības, vienlaikus radot daudzveidīgas atpūtas un kultūras pieejamību."

Vīzija (nākotnes redzējums) tiek skaidrota, uzsverot iedzīvotāju kā pamatvērtību, ģimenes un kopienas lomu, pakalpojumu pieejamību, novadu kā tūristu iecienītu galamērķi un pievilcīgu dzīves un saimnieciskās darbības vietu, mežsaimniecību, kokapstrādi un lauksaimniecību kā prioritārās ekonomiskās darbības jomas, suitu kultūrtelpas un tradīciju saglabāšanu.

Noteiktas ilgtermiņā atbalstāmās un neatbalstāmās darbības.

Alsungas novada vīzijā un tās skaidrojumā (detalizācijā) uzsvērtā tīra un sakopta daba, videi draudzīgs saimniekošanas veids, ilgtspējīga koksnes resursu apguve, novadam raksturīgo dabas un kultūrvēsturisko ainavu saglabāšana un pilnveidošana. Kā ilgtermiņā neatbalstāmas norādītas vidi piesārņojošas darbības un ģenētiski modificēta lauksaimniecība.

Kopumā nākotnes vīzija atbilst ilgtspējīgas attīstības principiem un nerada vides apdraudējumu. Būtiska ir šīs vīzijas iedzīvināšana konkrētās rīcībās. Plānojot novadu kā nākotnē iecienītu tūrisma gala mērķi, nepieciešams izvērtēt un plānot tūrisma plūsmu radīto antropogēno slodzi uz dabas teritorijām, kā arī atbilstošas infrastruktūras nodrošinājumu.

Stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes

Alsungas novada IAS noteikti šādi stratēģiskie mērķi:

- Saliedēta, izglītota un radoša sabiedrība.
- Sakārtota, droša un pievilcīga vide.
- Ilgtspējīga un daudzveidīga uzņēmējdarbība.

Atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem noteiktas ilgtermiņa prioritātes:

- Sociāli aktīvi iedzīvotāji un saliedējoša pašvaldība.
- Kvalitatīva izglītība kā pamats radošuma, uzņēmējspējas un novada kultūrvērtību stiprināšanai.
- Kvalitatīva, droša un sasniedzama dzīves telpa.
- Ilgtspējīgi apsaimniekotas novada ainaviskās vērtības.
- Sakārtota uzņēmējdarbībai nepieciešamā infrastruktūra.
- Atbalsts uz vietējiem resursiem balstītai lauksamniecībai, rūpniecībai, amatniecībai, mājražošanai un tūrismam.
- Kultūrvēsturiskā mantojuma un novada unikālās identitātes saglabāšana, attīstīšana un popularizēšana (horizontālā prioritāte).

Stratēģisko mērķu aprakstā uzsvērtā dabas un kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana un izmantošana tūristu piesaistei, estētiski kvalitatīvas ainavas veidošana, kā arī tās ilgtspējīga apsaimniekošana. Noteikts, ka prioritāri ir saglabāt un sakārtot esošās ainavas (īpaši Alsungas centra kultūrvēsturiskās ainavas). Precīzāk ainavas ilgtspējīgas izmantošanas kritēriji un instrumenti nav skaidroti. Paredzēts, ka prioritāri ir uzlabot apdzīvoto vietu komunālo infrastruktūru un ēku energoefektivitāti.

Stratēģiskie uzstādījumi ietver infrastruktūras sakārtošanu uzņēmēju piesaistei, atbalstu ekonomiskajām aktivitātēm novadā, vietējo resursu

ilgtspējīgu izmantošanu videi draudzīgas lauksaimniecības, mežsaimniecības un kokapstrādes ar augstu pievienoto vērtību attīstībai.

Ekonomiskā specializācija

Alsungas novada ekonomisko specializāciju plānots orientēt četros virzienos:

- Mežsaimniecība un kokapstrāde – īpaši kokapstrāde ar augstu pievienoto vērtību.
- Lauksaimniecības attīstība, īpaši videi draudzīga lauksaimniecība un kvalitatīvas produkcijas ražošana.
- Mājražošanas un amatniecības attīstība, t.sk. suitu tradīciju saglabāšana un zīmola popularizēšana.
- Kultūrvēsturiskā, izziņas, kā arī dabas un lauku tūrisma attīstība.

Telpiskās attīstības perspektīva

Alsungas novadā kā galvenie telpiskās attīstības virzieni ir izvirzīti:

- Lauksaimniecības un mežsaimniecības teritoriju attīstība.
- Esošo pakalpojumu klāsta saglabāšana novadā.
- Novada sasniedzamības uzlabošana.
- Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un ilgtspējīga izmantošana.

Apdzīvojuma struktūras aprakstā uzsvērtā nepieciešamība piesaistīt iedzīvotājus, saglabāt pieejamus vietējos pakalpojumus. Starp prioritāri risināmajiem uzdevumiem un vadlīnijām noteiktas vairākas ar vides saglabāšanu saistītas darbības, piemēram, centralizētās ūdensapgādes un sadzīves notekūdeņu savākšanas tīkla paplašināšana Alsungā, aptverot Pils ielu visā garumā, bioloģisko attīrīšanas iekārtu uzstādīšana Alsungas kultūras namam, centrālo attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija, pašvaldības katlu māju rekonstrukcija, paredzot atjaunojamo energoresursu (šķelda, granulas) izmantošanu, ārtelpas kvalitātes uzlabošana. Tehniskās infrastruktūras sadaļā uzsvērtā centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas rekonstrukcija un paplašināšanas nepieciešamība Alsungas un Almales ciemos, kā arī pašvaldības katlumāju rekonstrukcija, paredzot atjaunojamo energoresursu (šķelda, granulas) izmantošanu, un energoefektivitāti paaugstinošu pasākumu īstenošana pašvaldībās ēkām.

Dabas teritoriju telpiskās struktūras sadaļā uzsvērts, ka novadā lielas platības aizņem purva augsnes, kuru mehānisko sastāvu veido kūdra ar kopējo platību - 470,91 ha - pašlaik šie resursi netiek izmantoti, kas perspektīvā rada iespējas attīstīt kūdras ieguvu. Plānojot kūdras resursu apguvi, būtu nepieciešams izvērtēt šīs darbības ietekmi uz vidi un ainavu.

Kā prioritāri risināmi uzdevumi minēti arī peldvietu labiekārtošana pie Zvirgzdu ezera, Alsungas dzirnavezera pielāgošana rekreācijā, labiekārtojot makšķerēšanas vietas, laivu piestātnes un peldvietas, rekreatīvā un izziņas tūrisma piedāvājuma paplašināšana - Žibgravas dabas izziņu takas pagarināšana gar Kauliņas upes lejteci, putnu vērošanas iespēju piedāvāšana, t.sk. speciāla torņa izbūve, aktīvā tūrisma piedāvājuma paplašināšana – laivošana pa Užavas upi, veloceliņu izveide (Ēdole-Alsunga-Pāvilostas novads Rīva – maršruts pa veco dzelzceļa uzbērumu; Ēdole-Alsunga – Jūrkalne; maršruts ap Zvirgzdu ezeru). Kopumā šīs darbības ir atbalstāmas no vides viedokļa, tomēr nepieciešams jau sākotnējā to plānošanas stadijā izvērtēt antropogēnās slodzes samazināšanai veidojamo infrastruktūru, piemēram, atkritumu savākšanu. Ja darbības tiek plānotas īpaši aizsargājamās teritorijā, jāievēro to izmantošanas un aizsardzības noteikumi, kā arī darbības jāiestrādā (jāsaskaņo) dabas aizsardzības plānos. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš arī Zvirgzdu ezera baseina teritorijā plānojamās darbības, kaut arī šeit nav izveidota īpaši aizsargājama teritorija, attiecībā uz fizisko un juridisko personu plānotajām darbībām, kas var atstāt negatīvu ietekmi uz vidi, būtu jāievēro piesardzības princips¹².

Kā ainaviski un kultūrvēsturiski nozīmīgākās teritorijas un objekti noteikti kultūrvēsturiskā Suitu teritorija (aptver 3 pagastu teritorijas, kas administratīvi šobrīd iekļaujas 3 novados) Alsunga kā kultūrvēsturisks centrs, valsts aizsargājami kultūras pieminekļi, pašvaldības nozīmes kultūrvēsturiskie objekti, jūras senkrasts un Vecais suitu ceļš. Alsungas ciemā izdalītas vairākas vēsturiskās ainavas teritorijas, kā arī attīstāmie objekti un koku aleja. Prioritāri risināmos uzdevumos iekļauti kultūrvēsturisko ainavu un kultūras mantojuma, īpaši suitu kultūrtelpas, saglabāšana, popularizēšana un ilgtspējīga izmantošana tūrisma attīstībai sadarbībā ar Ventspils un Kuldīgas novadu, dabas ainavu un objektu sakopšana, uzturēšana kārtībā, daudzveidības un estētiskās kvalitātes samazināšanās novēršana ainaviski

¹² Piesardzības princips nozīmē, ka ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Piesardzības princips nosaka, ka fiziskajām un juridiskajām personām ir pienākums, cik iespējams, samazināt antropogēno slodzi, kas rodas vai var rasties to darbības rezultātā. Tas nozīmē, lai novērstu vides kaitējumu, rīkoties uzreiz, negaidot, kamēr zinātniskie pierādījumi tiks ievākti, lai tādejādi novērstu nozīmīgu potenciālo kaitējumu.

nozīmīgajās teritorijās, izpratnes veidošana un nostiprināšana par novada vērtīgā dabas un kultūras mantojuma nozīmi sabiedrībā, veidojot jaunas zināšanas par to apsaimniekošanu, kultūrvēsturisko un ainaviski vērtīgo teritoriju un mantojuma plašāka izmantošana izglītības, tūrisma un citiem mērķiem, panākot informētības palielināšanos un ekonomisko aktivitāšu pieaugumu. Šo uzdevumu izpilde vērtējama pozitīvi, nodrošinot kvalitatīvus un zinātniski pamatotus risinājumus.

Sadarbības saites

Perspektīvajās ilgtermiņa sadarbības saitēs ietverts tūrisms, komunālie pakalpojumi, dabas aizsardzība un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana.

Attiecībā uz dabas aizsardzību un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu kā sadarbības teritorijas noteikti suitu kultūrtelpā ietilpstošie novadi – Kuldīgas (Basi, Gudenieki) un Ventspils (Jūrkalne) novadi. Būtu ieteicams paplašināt perspektīvo sadarbību (piemēram, ietverot sadarbību Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna izstrādē un ieviešanā u.c.).

Monitorings

Noteikti 11 stratēģijas monitoringa (uzraudzības) rādītāji, taču praktiski nav vides kvalitātes rādītāju. Būtu ieteicams izskatīt iespēju papildināt ar vides kvalitātes rādītājiem.

7.2. Vidēja termiņa uzstādījumi un rīcības

Alsungas novada vidēja termiņa uzstādījumi – vidēja termiņa prioritātes, rīcību virzieni, uzdevumi, rīcības plāns un investīciju plāns - ir izvērtēti atbilstoši attīstības programmas projektam.

Vidēja termiņa prioritātes

Vidēja termiņa prioritātes tiek atvasinātas no ilgtermiņa prioritātēm un tiek izvirzītas līdz 2020.gadam. Atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem izvirzītas 5 vidēja termiņa prioritātes (VTP):

- Attīstīta vietējā uzņēmējdarbība un nodrošināta tehniskā infrastruktūra
- Sakopta dzīves vide un moderna tehniskā infrastruktūra
- Saglabāts kultūrvēsturiskais mantojums

- Veiksmīga sabiedrības un pārvaldes mijiedarbība
- Nodrošinātas izglītības iespējas, dažādotas kultūras un atpūtas aktivitātes

Salīdzinot ar ilgtermiņa prioritātēm, aprakstā mazāk uzsvēta saimniekošanas ilgtspēja un dabas vērtību (t.sk., īpaši aizsargājamo dabas teritoriju) saglabāšana. Uzmanība pievērsta publiskās ārtelpas kvalitātei un ēku energoefektivitātei, kā arī kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai.

Rīcības virzieni un uzdevumi

Lai spētu noteikt veicamos uzdevumus un pasākumus visu stratēģisko uzstādījumu sasniegšanai ir noteikti 9 rīcību virzieni. Rīcību virzieni ir konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai. Alsungas novada attīstības programmā noteikti šādi rīcību virzieni:

- Uzņēmējdarbības vide.
- Tehniskā infrastruktūra.
- Vide un dabas resursi.
- Materiālais un nemateriālais kultūrvēsturiskais mantojums.
- Pārvaldība un sadarbība.
- Sabiedriskā drošība, veselības un sociālā aprūpe.
- Vispārējā izglītība, Interesešu izglītība.
- Kultūras, atpūtas un sabiedriskās aktivitātes.

Rīcību virzieniem pakārtoti 28 uzdevumi.

Rīcības plāns

Rīcības plāns sastādīts 5 gadiem un ietver:

- Rīcības (aktivitātes vai projektus) atbilstoši noteiktajiem uzdevumiem.
- Aprakstu par plānoto darbības rezultātu.
- Plānoto rīcības izpildes termiņu vai periodu.

- Par rīcības īstenošanu atbildīgos izpildītājus.
- Rīcības izpildei nepieciešamo finanšu resursu avotus.

Turpmāk tiek vērtēta rīcības plāna īstenošanas potenciālā ietekme uz vidi atbilstoši noteiktajiem uzdevumiem. Risinājumi ir vērtēti pēc to ietekmes uz gaisu, ūdens un augsnes kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, vides veselību, kultūrvidi un ainavām.

U1 Veicināt vietējās uzņēmējdarbības vides attīstību

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Informācijas datu bāzes izveide par dažādiem ekonomiskai darbībai izmantojamiem objektiem novadā (ēkas, būves, zeme)
- Informatīva atbalsta nodrošināšana par ES struktūrfondu līdzfinansējuma iespējām uzņēmējdarbības attīstībā un konkurētspējas paaugstināšanā
- Uzņēmēju motivēšana piedalīties regulārās tikšanās un novada sakārtošanā
- Veicināt uzņēmēju vēlmi piedalīties sabiedriskās apspriešanās un novada attīstības plānošanā

Norādītajām rīcībām nav paredzama tieša ietekme uz vidi; ja informatīvajos pasākumos tiek ietvertas arī ilgtspējīgas saimniekošanas un dabas aizsardzības tēmas, ir iespējama netieša pozitīva ietekme.

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

U2 Attīstīt inženiertehnisko infrastruktūru, atbilstoši uzņēmējdarbības vajadzībām.

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Elastīga teritorijas plānojuma izstrāde
- Ieguldījumi uzņēmējdarbības attīstībā
- Infrastruktūras investīcijas uzņēmējdarbības atbalstam

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Nepieciešams izvērtēt darba uzdevumu teritorijas plānojuma izstrādei
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Nepieciešams izvērtēt darba uzdevumu teritorijas plānojuma izstrādei
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Nepieciešams izvērtēt darba uzdevumu teritorijas plānojuma izstrādei
Ietekme uz vides veselību	Nepieciešams izvērtēt darba uzdevumu teritorijas plānojuma izstrādei
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Nepieciešams izvērtēt darba uzdevumu teritorijas plānojuma izstrādei

U3 Veicināt uzņēmēju iesaisti un sadarbību

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Darba devēju sasaiste ar nodarbinātības pasākumiem
- Uzņēmēju iesaiste teritorijas plānošanas un attīstības dokumentu izstrādē
- Privātā un publiskā sektora sadarbība

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla

Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

U4 Uzlabot un attīstīt inženiertehnisko infrastruktūru un satiksmes drošību

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Centrālās ūdens attīrīšanas iekārtas rekonstrukcija
- Pašvaldības katlu māju rekonstrukcija
- Bioloģisko attīrīšanas iekārtu uzstādīšana un kanalizācijas sistēmas tīkla paplašināšana
- Ūdensapgādes sistēmas sakārtošana un attīstība
- Komunālā iecirkņa tehniskās bāzes uzlabošana
- Valsts autoceļu rekonstrukcijas veicināšana
- Pašvaldības ielas rekonstrukcija Liepu iela II kārtā
- Pašvaldības ceļu un valsts autoceļu nodalījuma joslu atbrīvošana no kokiem un krūmiem
- Pašvaldības autoceļu uzturēšana
- Velomaršrutu izstrāde
- Sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamība un reisu laiku efektīvizēšana
- Ātrumu ierobežojošo vaļņu izveide

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Pozitīva, ievērojot normatīvus
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Pozitīva, ievērojot normatīvus
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Pozitīva, ievērojot normatīvus

Ietekme uz vides veselību	Pozitīva, ievērojot normatīvus
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla vai pozitīva

U5 Uzlabot mājojļu fondu un namu apsaimniekošanu

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Esošo mājojļu apsaimniekošanas veicināšana
- Dzīvojamā fonda uzlabošana

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla vai pozitīva
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla vai pozitīva

U6 Veicināt publisko un privāto ēku energoefektivitāti

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Ēku energoauditu veikšana
- Energoefektivitātes pasākumi ēkās

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Pozitīva
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla

Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla vai pozitīva (atkarībā no risinājumiem)

U7 Veikt teritorijas labiekārtošanu

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Kapsētu teritoriju uzturēšana
- Publiskās pludmales un atpūtas vietu ierīkošana, labiekārtošana
- Daudzdzīvokļu māju pagalmu un viensētu sakārtošanas veicināšana
- Privāto teritoriju un īpašumu sakārtošanas veicināšana
- Vides pieejamības nodrošināšana iedzīvotājiem ar funkcionāliem un mobilitātes traucējumiem
- Teritoriju labiekārtošana ar atpūtas soliņiem un atkritumu urnām, publisko tualetu renovācija

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Pozitīva
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Pozitīva
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Pozitīva

U8 Nodrošināt ainaviskas vides aizsardzību

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Dabas objektu aizsardzības un apskates infrastruktūras attīstība
- Vides izglītības un informatīvu pasākumu organizēšana

- Dabas aizsardzības plānu izstrāde visām trim aizsargājamām teritorijām

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla vai pozitīva
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla vai pozitīva
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Pozitīva

U9 Nodrošināt dabas resursu racionālu un ilgtspējīgu izmantošanu

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Vides nometņu organizēšana
- Zivju resursu atjaunošana
- Derīgo izrakteņu racionāla un ilgtspējīga ieguve un izmantošana
- Purva augšņu apsaimniekošana
- Veicināt atjaunojamo energoresursu izmantošanu

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Pozitīva
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Pozitīva
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Pozitīva
Ietekme uz vides veselību	Pozitīva
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Pozitīva

U10 Nodrošināt kultūrvēsturiskā mantojuma attīstību

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Alsungas pils kompleksa restaurācija
- Izveidot un ierīkot suitu etnogrāfisko sētu

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla vai pozitīva (ja restaurācijas ietvaros tiek risināti notekūdeņu jautājumi)
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla vai pozitīva
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Pozitīva

U11 Atbalstīt kultūrvēsturiskā mantojuma pētniecību un saglabāšanu

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Mācību priekšmeta „Suitu novada mācība” nodrošināšana izglītības iestādēs
- Nodrošināta kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana
- Nodrošināta kultūrvēsturiskā mantojuma pētniecība

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Pozitīva

U12 Veicināt kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšanu

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Veicināt kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšanu

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Pozitīva (netiešā ietekme)

U13 Uzlabot pašvaldības pārvaldības efektivitāti

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Pašvaldību darbinieku prasmju un kompetences paaugstināšana
- Projektu sagatavošana finansējuma piesaistei, projektu īstenošana
- Regulāru pašvaldības darbinieku un vadības sanāksmju organizēšana
- E-pakalpojumu izmantošanas paaugstināšana pašvaldības pakalpojumu nodrošināšanai un pieejamībai
- Pašvaldības telpu remonts un labiekārtošana

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

U14 Veicināt pašvaldības sadarbību ar sabiedrību un organizācijām

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Sadarbības ar citām pašvaldībām uzlabošana
- Sadarbības ar iedzīvotājiem veicināšana
- NVO sektora attīstības veicināšana
- Sadraudzības attīstība ar pašvaldībām ārvalstīs

letekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
letekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
letekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
letekme uz vides veselību	Neitrāla
letekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

U15 Veicināt sabiedrības iesaisti un nodrošināt sabiedriskās attiecības

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Mājas lapas www.alsunga.lv saturiskā un vizuālā uzlabošana
- Vietējā laikraksta „Alsungas ziņas” izdošana
- Iedzīvotāju informēšana ar reģionālās preses un radio palīdzību
- Sociālo tīklu un jaunāko tehnoloģiju izmantošana
- Ikgadējo novada tradicionālo svētku organizēšana
- Papildus bezvadu interneta pieejas punkta izveide novadā

letekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
----------------------------	----------

Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

U16 Uzlabot sabiedrisko drošību

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Videonovērošanas sistēmas tīkla paplašināšana
- Pašvaldības policijas materiāltehniskās bāzes uzlabošana

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla vai pozitīva
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla vai pozitīva

U17 Veicināt veselības aprūpes pieejamību

- Papildus veselības pakalpojumu nodrošināšana
- Veselīga dzīvesveida popularizēšana
- Veselības pakalpojumu pieejamības nodrošināšana iedzīvotājiem ar funkcionāliem un mobilitātes traucējumiem

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
----------------------------	----------

Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Pozitīva
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

U18 Veicināt sociālo pakalpojumu un infrastruktūras attīstību

- Jaunu sociālo pakalpojumu iestāžu izveide
- Sociālo darbinieku kapacitātes paaugstināšana

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

U19 Pilnveidot izglītības iestāžu materiāltehnisko bāzi un infrastruktūru

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Izglītības iestāžu nodarbību un pasākumu telpu labiekārtošana un materiālās bāzes pilnveidošana
- Mācību klašu nodrošināšana ar IKT tehnoloģijām
- Vidusskolas sporta laukuma renovācija un sporta inventāra iegāde

- Rotaļu aprīkojuma un zonas izveide pie katras PII „Miķelītis” grupas
- Piemērotas skaņu aparatūras nodrošināšana izglītības iestādēm
- Izglītības iestāžu koplietošanas telpu kapitālo remontu veikšana
- Ugunsdrošības un signalizācijas sistēmas nodrošināšana atbilstoši prasībām
- PII „Miķelītis” teritorijas labiekārtošana

letekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla vai pozitīva
letekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla vai pozitīva
letekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
letekme uz vides veselību	Pozitīva
letekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla vai pozitīva

U20 Paaugstināt izglītības kvalitāti un veicināt izglītojamo piesaisti

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Palielināt Mūzikas skolas izglītības programmu piedāvājumu
- Veicināt vērtībizglītībā balstītu izglītojamo profesionālo un sociālo prasmju attīstību dzīvei
- Izglītības sasaiste ar kultūras mantojuma saglabāšanu un tradīcijām
- Uz sasniegumiem balstīta motivācijas sistēma

letekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
letekme uz ūdens un	Neitrāla

augšnes kvalitāti	
ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
ietekme uz vides veselību	Neitrāla
ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla vai pozitīva (netiešā ietekme)

U21 Veicināt izglītības personāla profesionālo pilnveidi

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Profesionālā pilnveide un attīstība izglītības personālam
- Sadarbības tīklojuma veidošana

ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
ietekme uz ūdens un augšnes kvalitāti	Neitrāla
ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
ietekme uz vides veselību	Neitrāla
ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

U22 Nodrošināt neformālās un interešu izglītības piedāvājumu

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Svešvalodas apguves nodrošināšana PII „Miķelītis”
- Interešu izglītības materiāltehniskās bāzes uzlabošana
- Sporta zāles pieejamības nodrošināšana brīvā laika pavadīšanai

ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
----------------------------	----------

Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla vai pozitīva (netieši)
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

U23 Paplašināt neformālās un interešu izglītības piedāvājumu

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Sporta pulciņu piedāvāšana un popularizēšana
- Neformālās izglītības piedāvājuma paplašināšana jebkurā dzīves posmā un jomā

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

U24 Veicināt daudzveidīgu kultūras pasākumu pieejamību

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Organizēt daudzveidīgus kultūras pasākumus un nodrošināt to pieejamību plašam iedzīvotāju lokam
- Kultūras pasākumu tūrisma veicināšana un atbalstīšana

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
----------------------------	----------

Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla vai pozitīva (netiešā ietekme)

U25 Pilnveidot kultūras un citu iestāžu infrastruktūru

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Kultūras nama materiāltehniskās bāzes atjaunošana
- Brīvdabas Ziedlejas estrādes rekonstrukcija
- Ziedlejas parka infrastruktūras atjaunošana un sakārtošana
- Alsungas muzeja infrastruktūras atjaunošana
- Muzeja funkciju nepieciešamā aprīkojuma nodrošināšana
- Bibliotēkas remonts

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla vai pozitīva
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla vai pozitīva
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Pozitīva

U26 Attīstīt tūrisma pakalpojumus un infrastruktūru

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Izstrādāt tūrisma attīstības koncepciju
- Tūrisma informācijas centra izveide
- Informācijas norāžu sistēmas izveide
- Novada bukleta un tūrisma maršrutu izveidošana vairākās valodās
- Kultūrvēsturisko un dabas objektu sakopšana un uzturēšana
- Skārienjutīgu interaktīvu displeju un kiosku ieviešana informācijas iegūšanai
- Kooperācijas ar pašvaldībām tūrisma maršrutu izstrādē
- Amatu mājas izveide
- Upju un ezeru tūrisma attīstība
- Rekreatīvā izziņas tūrisma piedāvājuma paplašināšana

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Nepieciešams izvērtēt konkrētās darbības
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla vai pozitīva
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla vai pozitīva

U27 Attīstīt sporta infrastruktūru un materiāltehnisko bāzi

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Vienota atpūtas un brīvā laika pavadīšanas laukuma izveide
- Ugunsdzēsības torņa renovācija
- Ziemas sporta inventāra iegāde
- Attīstīt un veicināt laivu/velo nomu

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

U28 Nodrošināt jauniešu iesaisti sabiedriskās aktivitātēs

Uzdevums ietver šādas rīcības:

- Jauniešu iniciatīvu veicināšana un iesaiste novada attīstībā
- Atbalsts Suitu jauniešu centram
- Brīvprātīgā darba veicināšana

Ietekme uz gaisa kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz ūdens un augsnes kvalitāti	Neitrāla
Ietekme uz bioloģisko daudzveidību	Neitrāla
Ietekme uz vides veselību	Neitrāla
Ietekme uz kultūrvidi un ainavām	Neitrāla

8. ALTERNATĪVAS

„Nulles” variants

- Analizējot alternatīvas kā viens no scenārijiem tika pieņemts „nulles” variants, t.i. attīstība, ja netiek pieņemtas Alsungas novada IAS un AP.
- Ja netiek pieņemti attīstības plānošanas dokumenti, nav definēti ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi, kā arī apstiprināta, sistematizēta rīcību uzskaitījuma, ko varētu novērtēt no ietekmes uz vidi viedokļa.
- Nulles alternatīva gadījumā pastāv lielāks risks, ka attīstības procesi, t.sk., konkrētie pašvaldības pieņemtie lēmumi, atstāj negatīvu ietekmi uz vidi, jo nav nepieciešamības tos pamatot ar plānošanas dokumentos noteikto attīstības redzējumu, mērķiem, prioritātēm un uzdevumiem.
- Bez attīstības plānošanas dokumentiem ir apgrūtinātas iespējas piesaistīt līdzekļus vides aizsardzībai nozīmīgu projektu īstenošanai.

IAS un AP variants

- Kā pamatvariants tika pieņemts piedāvātais Alsungas novada IAS un AP variants.
- Attīstības plānošanas dokumentos ir sniegta attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes, kā arī konkrēti uzdevumi un rīcības.
- Kopumā Alsungas novada attīstības plānošanas dokumentos ir ievēroti ilgtspējīgas attīstības principi, daļa noteikto mērķu un uzdevumu ir tieši vērsti uz vides infrastruktūras sakārtošanu un vides kvalitātes uzlabošanu, kā arī dabas un kultūrainavas vērtību aizsardzību.
- Plānošanas dokumenti ir izstrādāti, ņemot vērā gan normatīvo aktu prasības, gan starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus, tajos paredzēto darbību īstenošana ir uzskatāma par piemērotāko alternatīvu.
- Attīstības programma pamato līdzekļu piesaisti vides aizsardzībai nozīmīgu projektu īstenošanai.

9. RISINĀJUMI, LAI NOVĒRSTU VAI SAMAZINĀTU BŪTISKO IETEKMI UZ VIDĪ

Veicot darbības īpaši aizsargājamās teritorijās, jāievēro to aizsardzības un izmantošanas noteikumu prasības, kā arī teritoriju dabas aizsardzības plāni (atbilstoši attīstības programmas uzstādījumiem, jāizstrādā un jāievieš plāni teritorijās, kur to vēl nav). Jāpievērš īpaša uzmanība arī tām rīcībām, kas tiek veiktas ĪADT kontakteritorijās vai var atstāt netiešu ietekmi uz to.

Lai ierobežotu antropogēno slodzi uz bioloģiski un ainaviski vērtīgajām teritorijām (t.sk., ūdens objektiem), īstenojot plānošanas dokumentos paredzētos saimnieciskās aktivitātes un tūristu piesaistes pasākumus, jāparedz pasākumi antropogēnās slodzes ierobežošanai, un atbilstošas infrastruktūras izveidei.

Attīstot peldvietas, jānovērtē ūdens kvalitātes atbilstība peldūdens kvalitātes prasībām un jāparedz pasākumi atbilstības nodrošināšanai.

Investīciju projektu īstenošanai, kur nepieciešams, atbilstoši LR likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, jāpiemēro sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums vai jāveic ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra.

Jāveic monitorings un pētījumi gaisa piesārņojuma avotu precīzai noteikšanai un uzraudzībai, ja nepieciešams - paredzot rīcības gaisa kvalitātes normatīvu uzlabošanai cilvēku veselības aizsardzības nolūkos.

Īstenojot attīstības programmā noteiktās rīcības, ir jāievēro teritorijas plānojuma ietvaros noteiktas virszemes ūdensobjektu, kā arī citas aizsargjoslas saskaņā ar Aizsargjoslu likuma un no tā izrietošo MK noteikumu prasībām.

Nav pieļaujama apbūve piesārņotās teritorijās.

Ainaviski vērtīgajām teritorijām un vēsturisko skatu perspektīvām jāpielieto īpašas izmantošanas prasības atbilstoši novada teritorijas plānojumam.

10. PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Attīstības programmas īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitoringu veic ar nolūku konstatēt attīstības programmas īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi un lai noteiktu tās grozījumu izstrādāšanas nepieciešamību.

Monitoringa ziņojumā jāpievērš uzmanība šādiem vides aspektiem:

- Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās;
- Vidi degradējošo un piesārņojošo darbību samazināšanas nodrošināšana;
- Dzeramā ūdens kvalitātes nodrošinājums un dzeramā ūdens zudumu samazināšana;
- Attīrīto notekūdeņu nodrošinājums, palielinot pieslēgumu skaitu attīrīšanas iekārtām;
- Ūdens urbumu aizsardzības režīma nodrošināšana grunts un pazemes ūdeņu piesārņojumu novēršanai;
- Kvalitatīvs atkritumu apsaimniekošanas nodrošinājums visā novada teritorijā;
- Gaisa kvalitātes nodrošinājums novada teritorijā ap piesārņojuma avotiem.

Monitoringa ziņojuma sagatavošanai izmanto Centrālās statistikas pārvaldes un pašvaldības rīcībā esošo statistiku, valsts monitoringa programmu informāciju, kā arī monitoringa datus no īpaši aizsargājamām teritorijām un projektiem, kuriem, saskaņā ar 14.10.1998. likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, būs jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums vai ietekmes uz vidi novērtējums.

11. KOPSAVILKUMS

Vides pārskats ir izstrādāts stratēģiskās uz vidi ietekmes novērtējuma ietvaros par šādiem dokumentiem:

- Alsungas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam;
- Alsungas novada attīstības programma 2015.-2020.gadam.

Alsungas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka pašvaldības vēlamo attīstību ilgtermiņā. Dokuments ietver:

- pašreizējās situācijas izvērtējumu, norādot būtiskākās tendences un izaicinājumus novada attīstībai;
- stratēģisko daļu - vīziju un pašvaldības ekonomisko specializāciju, stratēģiskos mērķus un ilgtermiņa prioritātes;
- telpiskās attīstības perspektīvu, kas atspoguļo nozīmīgākās esošos telpiskās struktūras elementus un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas.

Alsungas novada attīstības programma ir vidējā termiņa plānošanas dokuments 2015. – 2020.gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.

Šāda veida plānošanas dokumentiem, atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai, nepieciešams veikt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, kas analizētu plānoto darbību iespējamo ietekmi uz vidi nākotnē. Šis Vides pārskats ir dokuments, kurā tiek atspoguļota informācija, kas iegūta stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību un kārtību nosaka LR likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru Kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Vides pārskatā iekļauta informācija un pieejamo datu analīze atbilstoši prasībām un detalizācijas līmenim, ko nosaka minētie normatīvie akti un Vides pārraudzības valsts birojs.

Vides pārskatā tiek Alsungas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas atbilstība izvirzītajiem starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības politikas dokumentiem un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Procedūra:

1. Alsungas novada pašvaldība pēc konsultācijām ar vides institūcijām iesniedza Vides pārraudzības valsts birojā iesniegumu par teritorijas plānošanas dokumentu izstrādes uzsākšanu.
2. Birojs pieņēma 17.03.2015. lēmumu Nr. 10 par SIVN procedūras piemērošanu un informēja sabiedrību par lēmumu, kā arī par SIVN piemērošanas iemesliem.
3. Tika sagatavots Vides pārskata projekts par Alsungas novada attīstības programmas 2015.-2020.gadam un Alsungas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam. 1. Redakciju.
4. No 30.04.2015. līdz 09.06.2015. tiek organizēta plānošanas dokumentu un vides pārskata sabiedriskā apspriešana.
5. Pēc sabiedrības un ieinteresēto institūciju komentāru un ierosinājumu saņemšanas, tiks veikta plānošanas dokumentu redakcijas un vides pārskata projekta pilnveidošana.
6. Pilnveidotais vides pārskata projekts tiks iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā izvērtēšanai.

Vides pārskats sastāv no šādām daļām:

- Plānošanas dokumentu mērķis un saturs.
- Vides pārskata sagatavošanas procedūra un saturs.
- Vides stāvoklis un problēmas Alsungas novadā.
- Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi.
- Teritorijas plānošanas dokumentu būtisko ietekmju uz vidi teritorijas.
- Plānošanas dokumentu risinājumi un to ietekmes vērtējums.
- Alternatīvas.
- Risinājumi, lai novērstu vai samazinātu būtisko ietekmi uz vidi.
- Priekšlikumi attīstības programmas ietekmes uz vidi monitoringam.

Kā būtiskāko ietekmju teritorijas stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā noteiktas:

- Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, it īpaši Eiropas nozīmes (NATURA 2000) teritorijas – dabas liegumi “Alsungas meži”, “Dilļu pļavas” un “Užavas augštece”.
- Kultūrvēsturiski un ainaviski vērtīgās teritorijas, it īpaši Alsunga, kuras unikalitāti nosaka dabas un kultūrvēsturisko ainavas elementu kopums.
- Ūdens objekti (t.sk., bez īpaši aizsargājamas teritorijas statusa), piemēram, Zvirgzdu ezers.
- Degradētās un potenciāli piesārņotās teritorijas.

Vides pārskatā ir izvērtētas dokumentos ietverto dažāda termiņa risinājumu iespējamās ietekmes uz vidi, kā arī salīdzinātas alternatīvas. Ilgtermiņa stratēģijā analizētas stratēģisko mērķu un prioritāšu, kā arī telpiskās attīstības virzienu iespējamās ietekmes, attīstības programmā – rīcību un uzdevumu, kā arī īstenojamo investīciju projektu ietekmes un paredzamie riska faktori.

Plānošanas dokumentu risinājumi ir vērtēti pēc to ietekmes uz gaisu, ūdens un augsnes kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, vides veselību, kultūrvidi un ainavām.

Daļa risinājumu ir tieši vērsti uz vides stāvokļa uzlabošanu, daļai ir identificēti vides riski, ja netiek veikta atbilstoša pārraudzība un ievēroti normatīvi.

Secināts, ka Alsungas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas risinājumi kopumā ir piemērota alternatīva, ja tos īsteno, ievērojot starptautiskos un nacionālos vides politikas mērķus un valsts normatīvajos aktos noteiktās prasības.

Vides pārskatā piedāvāti risinājumi negatīvās ietekmes uz vidi samazināšanai, secināts, ka plānošanas dokumentu risinājumi neprasa īpašus kompensācijas pasākumus, bet tādi var tikt paredzēti, ja kāda no darbībām negatīvi ietekmēs kādu no Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju.

Alsungas novada attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas sekas, tiks novērtētas veicot plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringu. Lai nodrošinātu monitoringu par plānošanas dokumentu īstenošanas ietekmi uz pašvaldības teritoriju, pašvaldība nodrošina regulāru uzraudzību, izmantojot valsts statistikas datu bāzēs pieejamo informāciju, kā arī nacionālā monitoringa datus, kas būs pieejami par Alsungas novada teritoriju.